№ 103 Wydział powszechny Wiadomości wyznaniowe | גרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

צוגאַנציגסטער יאָהרגאַנג. | 4 maja 1927 r. | מיטוואָך, ב׳ אייר תרפ״ז | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

גרויסער יקרות אויף באַנווער

צוליב דער מורא׳דיגער פערפלייצונג אין אַמעריקאַ.

א שטאָט פון 25 טויזענד נפשות פערשוואונדען אונטער׳ן וואַסער.

ניו-יאָרק, 3. מאַי (פאַט) צוליב די אַלאַרמירענדע ידיעות פון די גע־נענדען, וואָס ליגען אונטער׳ן וואַסער, איז זעהר הויך געשטיגען דער שערמין-פּרייז פון באַנווער. מען רעכענט, אַז חצי-יאָהר וועט זיין וועהניגער באַנווער אַנטל מיט 13 און אַקס צעגעבל פּראָצענט.

ניו-יאָרק, 3. מאַי (פאַט) די פערפלייצונג האָט איצט אַרויסגעכאַפּט די נעדיכט-בעפעלקערטע צאָנס-שיילען פון שטאָט לוויזיאַנאַ, וואו די אינוואוינער פער־לאָזען אין אַ שרעקליכער בהלה די וואוינונגען און אַנשלוסען אין די העכער־ליגענדע ערטער.

פאַריז, 3. מאַי (פאַט) די צייטונגען מעלדען פון ניו-אָרלעאַן, אַז דאָס וואַסער אין מיסיסיפּי האָט אויף 6 פֿוס אויפגעריסען אַ וואַסער-פּערהאַלט.

לאָנדאָן, 3. מאַי (פאַט) די שאַאַ אַלע קאַנדריען, וועלכע צעהלט אַ בע־וועלקערונג פון 25 טויזענד נפשות איז אינגאַנצען פערשוואונדען געוואָרען אונטער׳ן וואַסער. אויף דער אויבערפלאַך זעהען זיך נאָר די קוימענס פון די הויזער, וועל־כע צופאַלען זיך אונטערן דרוק פון וואַסער. די מאַכט האָט געטוזט אין דער דע־ווער שאַאַ בעפרייען די אַרעסטירטע פון די תפיסות מיט׳ן תנאי, אַז זיי וועלען זיך בעטייליגען אין דער רעטונגס-אַקציע.

אי, אַלע מערפלטצע ראַיאָנען איז ערקלערט געוואָרען בעלאַגערונגס-צושטאַנד.

פּראָטעסט פון וואַרשאַווער קהלה

נעגען נוסח פון דער אויפשריפט אויפ׳ן דענקמאַל פון בערעק יאָסעלעוויטש.

וואַרשאַ, 3. מאַי (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער אייגענער זיצונג פון דער יודישער קהלה איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָטעסטי־רען נעגען דעם נוסח פון דער אויפשריפט אויף דעם פּראָיעקטירטען דענקמאַל אַזר בערעק יאָסעלעוויטש.

אין דער אויפשריפט ווערט געזאָגט, אַז בערעק יאָסעלעוויטש האָט זיך מער־ירט זיין כבוד גישט מיט שאַנד, נאָר מיט זיין בלוט.

ווי בעקאַנט, האָט די קהלה געגעבען אַ סובסידיום צו שטעלען דעם דענקמאַל. די קהלה האַלט, אַז אַזאַ אויפשריפט איז ווייט גישט פּאַסענד און בע־ליידיגענד פאַר יודען.

גענ. שיקאַרסקי האָט זיך געוואָלט אָפּגעבען איז דעמיסיע

צוליב דעם, וואָס מ׳האָט איהם נישט ערלויבט צו האַלטען אַ רעפעראַט וועגען 3. מאַי.

דער קראַקאָווער „אילוסטראָוואַני קוריער״ ברענגט אַ ידיעה פון לעמבערג, אַז זונטאָג האָט זיך דאָרט פערשפּרייט אַ סענסאַציאָנעלער קלאַנג, אַז דאָס קריגס־מיניסטעריום זאָל האָבען טעראַטען אַרויסזעטצען דעם גענ. שיקאָרסקי מיט אַ רעפעראַט וועגען דער קאָנסטיטוציע פון דריטען מאַי, וואָס ער האָט געזאָלט האַל־טען מאָנטאָג אויף דער נאַכט אין גרויסען טעאַטער. ווי די דערמאָנטע צייטונג דערוויסט זיך איז די פּאָרלעזונג טאַקע געוואָרען אָפּגערופען, אָבער צוליב גאַנץ אַנדערע סיבות. גענ. שיקאָרסקי האָט געזאָלט אָפּלעגען זיין רעפעראַט צוליב דעם, וואָס ער האָט זיך אין דער לעצטער מינוט דערוויסט, אַז בעת דעם רעפעראַט וועלען געגען איהם אינגאַרדענע ווערען פּיינדליכע דעמאָנסטראַציעס. וועגען די געפלאַנטע דעמאָנסטראַציע האָט מען דעם גענ. שיקאָרסקי צו וויסען געטון פון דער וואַיעוואָדשטוו.

אין צוזאַמענהאַנג מיטדעם האָט זיך מאָ נטאַג פערשפּרעט אין לעמבערג אַ קלאַנג אַז מיר. שיקאָרסקי האָט זיך אָפּגעגעבען אין דעמיסיע. לויט די ידיעות פון דער דערמאָנטער צייטונג האָט אָבער דער דאָזיגער קלאַנג קיין שום גרונד גישט.

די א״י-רעגירונג זאָל שוין ערפילען די גערעכטע פאָדערונגען פון העברעאישען שול-וועזען.

ירושלים, 3. מאַי (טעלעגר. דורך יט״א) ווי מען גיט איבער פון זיכערע קרייזען, האָט די א״י-רעגירונג בדעה צו רעגולירען די פינאַנציעלע שטיצע פאַר׳ן העברעאישען שול-וועזען. די טובסידיעס וועלען געגעבען ווערען אין אַזאַ גרויס, האָט עטשפּרעכען דער פּראָפּאָרציע פון די יודישע בעפעלקערונג לגבי דער אַל־געמיינער בעפעלקערונג.

די סובסידיע וועט אַזוי ווייט אויסמאַכען 18 פּראָצ. פון בילדונגס-בודזשעט פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

פייערליכקייטען איז ארץ-ישראל

לכבוד די געפאַלענע מיליטער-לייט.

ירושלים, 3. מאַי (טעלעגר. דורך יט״א) אין ארץ-ישראל האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די פייערליכקייטען לכבוד די געפאַלענע מיליטערלייט בעת דער שלאַכטען אין ארץ-ישראל.

די ערשטע פייערונג איז פאָרגעקומען מיט דער בעטייליגונג פון לערנ־פלומער און עזה. עס איז געזאַמעלט געוואָרען געוואָרען גאָלד אויף צו שעלען אַ דענקמאָל די געפאַלענע יעלנער פון דער 54. ייחידה.

אויפ׳ן קבר האָבען געלעגט קרענץ לערד פלומער און אויך די יודישע לע־גיאָנערען דעם 4. קומען פאַר די פייערונגען אין רמלה. דעם 7-טען אין ירושלים מיט דער בעטייליגונג פון לערד אַלענבי, וואָס יעמאָ סעציעל קומען אַ״י.

טערמין פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען איז חיפה און יפו.

ירושלים, 3. מאַי (טעלעגר. דורך יט״א) ווי מ׳הערט אָפיציעל מיטגע־טיילט קומען אַפּ די שטאָט-ראַט-וואַהלען אין חיפה דעם 16, 17 און 18. מאַי און אין יפו—דעם 27, 28, און 29-טען מאַי.

וואַרשאַווער קהלה נעמט זיך צו רעגולירען דאָס אויסלענען יודישע נעמען אין פּויליש.

וואַרשאַ, 3. מאַי (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער אייגענער זיצונג פון דער וואַרשאַווער יודישער קהלה איז בעשלאָסען געוואָרען צו ענטגילטיג צו רעגולירען אויף אַ געהעריגען אופן דאָס אויסלענען פון שרייבען יודישע נעמען אין פּויליש.

עס איז אויטגעוועהלט געוואָרען צו דעם צוועק אַ ספּעציעלער קאָמיטעט, אין וועלכען ס׳זענען אַריין פּראָפ. שאַר און מראָפ. באַלאַבאַן.

דער קאַמף מיט׳ן פּרויען-האַנדעל.

בעריכט פון דער אינטערנאַצ. קאָמיסיע צו בעקעמפען דעם פּרויען-האַנדעל

גענף, 3. מאַי (פאַט) די אינטער־נאַציאָנאַלע קאָמיסיע צו בעקעמפען דעם פרויען-האַנדעל האָט פערענדיגט איהרע בעראַטונגען. עס איז בעשלאָסען געוואָ־רען צו דאַנקען די זאַך-קענער און סטע־ציאַליסטען פאַר׳ן בעריכט, וואָס זיי האָ־בען צוגעשטעלט וועגען דער לאַגע פון פרויען-האַנדעל.

הייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו־זוטרעטען צוזאַמען מיט דער אינטער־נאַציאָנאַלער אַרבייטס-ביורע צו אַנ׳אויס־פאָרשונג וועגען די מאַטעריעלע און אַרבייטס - בעדינגונגען פון אַבאַרעס-אַרבייטערקע.

די קאָמיסיע וועט זיך אויך וועגען צו די בעזונדערע רעגירונגען מיט אַ ביטע, אַז זיי זאָלען לעגען אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט אויף די יונגע מיידע־לעך, וואָס פאָהרען אַרויס קיין אויסלאַנד און גאַכפאַרשען די קאָנטראַקטען, וואָס

זיי האָבען אָבגעשלאָסען מיט די אַר־בייטס-געבער אין אויסלאַנד. אַ חוץ דעם זאָלען די רעגירונגען נעמען אונטער אַ שטרענגער קאָנטראָל די אַלטאָנטען, וואָס געפונען זיך אין לאַנד און די, וואָס קומען צו פאָהרען פון אויסלאַנד.

די קאָמיסיע שטעלט בעזונדערס פעסט, אַז דער פּרויען-האַנדעל ענטוי־קעלט זיך אַ דאַנק דער עקזיסטענץ פון עפענטליכע שאַנד-הייזער און צוליב די נידריגע שכירות פון די פּרויען. די דאָזיגע פּראָצעס וועט נאָך נעמען אויסגע־פּרעגט ווערען און וועט געשטעלט ווע־רען אויפ׳ן סדר היום פון דער נאָהגעס־טער סעסיע. צום סוף האָט די זיצונג בעשלאָסען אַרויסצושיקען אַ שריפטליכען דאַנק צו אַלע פּרויען-שוץ-פעראַיינען. אויף דער זיצונג פון דער קאָמיסיע האָט דער פּוילישער דעלעגאַט פערעפענטליכט צוויי ראַפּאָרטען: וועגען אַרויסשיקען

שטעלט געוואָרען, אַז אַלקאָהאָל האָט אַ גרויסען אייגפלוס אויף דער ענטוויק־לונג פון פּרויען-האַנדעל. די קאָמיסיע האָט אויך איבערגעגעבען דעם סעק־רעטאַריאַט צו זאַמלען מאַטעריאַלען, וועגען דער חשבחת אויף די פּרויען, וואָס ווערען אַרויסגעלאָזט פון תפיסה.

די איצטיגע פּויליש-דייטשע גרעניץ מוז געענדערט ווערען

אַזוי ערקלערט דער דייטשער וויצע-קאַנצלער.

ביטעם, 3. מאַי (א. ו.) פאַר׳ן שליסען דעם צוזאַמענטאָהר פון דער דייטשער גאַציאָנאַלער פאָלקס-פּאַרטיי, האָט דער וויצע-קאַנצלער פון דייטשען קאַ־בינעט פאַן. הערבע געגעבען דאָס וואָרט וועגען זיין שטעלונג צו דער דייטשער מזרח-פראַגע. הערבע האָט אין קורצע ווערטער ערקלערט, אַז די איצטיגע מזרח־גרעניץ פון דייטשלאַנד איז אַנ׳אונערטרעגליכע און, אַז דער איצטיגער קאַביגעט שטרעבט צו אַ רעוויזיע. עס קאָן דעריבער קיין רעד נישט זיין וועגען אַ גאַראַנ־טיע־אָנמאַך מיט פּוילען.

דער קאַמף מיט׳ן פּרויען-האַנדעל.

בעריכט פון דער אינטערנאַצ. קאָמיסיע צו בעקעמפען דעם פּרויען-האַנדעל

גענף, 3. מאַי (פאַט) די אינטער־נאַציאָנאַלע קאָמיסיע צו בעקעמפען דעם פּרויען-האַנדעל האָט פערענדיגט איהרע בעראַטונגען. עס איז בעשלאָסען געוואָ־רען צו דאַנקען די זאַך-קענער און סטע־ציאַליסטען פאַר׳ן בעריכט, וואָס זיי האָ־בען צוגעשטעלט וועגען דער לאַגע פון פּרויען-האַנדעל.

הייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו־זוטרעטען צוזאַמען מיט דער אינטער־נאַציאָנאַלער אַרבייטס-ביורע צו אַנ׳אויס־פאָרשונג וועגען די מאַטעריעלע און אַרבייטס - בעדינגונגען פון אַבאַרעס-אַרבייטערקע.

די קאָמיסיע וועט זיך אויך וועגען צו די בעזונדערע רעגירונגען מיט אַ ביטע, אַז זיי זאָלען לעגען אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט אויף די יונגע מיידע־לעך, וואָס פאָהרען אַרויס קיין אויסלאַנד און גאַכפאַרשען די קאָנטראַקטען, וואָס

פּראָטעסט פון וואַרשאַווער קהלה

נעגען נוסח פון דער אויפשריפט אויפ׳ן דענקמאַל פון בערעק יאָסעלעוויטש.

וואַרשאַ, 3. מאַי (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער אייגענער זיצונג פון דער יודישער קהלה איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָטעסטי־רען נעגען דעם נוסח פון דער אויפשריפט אויף דעם פּראָיעקטירטען דענקמאַל אַזר בערעק יאָסעלעוויטש.

אין דער אויפשריפט ווערט געזאָגט, אַז בערעק יאָסעלעוויטש האָט זיך מער־ירט זיין כבוד גישט מיט שאַנד, נאָר מיט זיין בלוט.

ווי בעקאַנט, האָט די קהלה געגעבען אַ סובסידיום צו שטעלען דעם דענקמאַל. די קהלה האַלט, אַז אַזאַ אויפשריפט איז ווייט גישט פּאַסענד און בע־ליידיגענד פאַר יודען.

דייטשע-פּויליש גרעניץ

אַזוי ערקלערט דער דייטשער וויצע-קאַנצלער.

ביטעם, 3. מאַי (א. ו.) פאַר׳ן שליסען דעם צוזאַמענטאָהר פון דער דייטשער גאַציאָנאַלער פאָלקס-פּאַרטיי, האָט דער וויצע-קאַנצלער פון דייטשען קאַ־בינעט פאַן. הערבע געגעבען דאָס וואָרט וועגען זיין שטעלונג צו דער דייטשער מזרח-פראַגע. הערבע האָט אין קורצע ווערטער ערקלערט, אַז די איצטיגע מזרח־גרעניץ פון דייטשלאַנד איז אַנ׳אונערטרעגליכע און, אַז דער איצטיגער קאַביגעט שטרעבט צו אַ רעוויזיע. עס קאָן דעריבער קיין רעד נישט זיין וועגען אַ גאַראַנ־טיע־אָנמאַך מיט פּוילען.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 54 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער און שוויגער-פאָטער

נ״ע **העניעך גלאַזזינסקי** (ב״ר יהודה לייב ז״ל)

די לויה קומט פאַר היינט מיטוואָך, 2 אַ זייגער נאָכמ. פון פּרויער-הויז נאָווע-צעגיעלניאַנאַ 22, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

וואַרנונגען

בעשטעהענד פון 3 צימערן אויז קיך

מיט זעמטליכע בעקוועמליכקייטען, טייטריקאָווער 236, פון זאַמערט צו פערמיטען. צו ערפאַהרען בײַ לעוויט און ברזשעזשינסקי, ברזשעזי־נא 3/5, שענקיעוויטשא 163, טעלעפאָן 738 און 56-45. פּריוואַט בײַ ה׳ ברזשעזשינסקי. ליפּאָווא 20, טעל. 24-20. 1256

עס סלינגט שוין איז גאַנץ לאַדז,

אַז אַלע אַרט ביטעס, פּאַדאַניעס, רעסטאָרען, אַפּעלאַציעס און אַלע בעריכטס-פינאַנס-אַדמיניסטראַטיוו און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווייריען אָפּגעסטעלן, אַמבילינגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורע

„פּאַלאַניאַ״ אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנוויזונגען אין אַלע שטייער-אָנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שווייצער.

— איבערזעצונגען: האַנדעלס- און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. — פּיאַטעטיטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַכען מיט אייגענע קאַסטען.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט-ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza)

טעל. 28-98.

פון 8—10, 5—8. פּרויען 3—4.

Dr. med. Ludwik Rapeport

P. Narutowicza 25 (דזיעלנאַ) Tel. 44-10

ספּעציאַליסט פאַר נערוען-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען

דער קאָלאָניאַל-קלייטנהענדלער-פּעראַין צעגעלניאַנאַ 15 מאַכט בעקאַנט אַלע זיינע מישגלידער, אַז דער

צענניק № 6

איז שוין אַרויסגעגעבען געוואָרען.

דער צענניק № 5 איז אונגילטיג.

די פע־וואַלטונג.

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנהייטען און מענער שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויסאַל)

23 פּאַלודניאָווא 23

טעל. 40-26

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 ד. אָוונ.

Dr. med. Feldman

פּרויען-אַרצט אין אַכושער

נעמט אָן פון $6^{1}/_{2}$—$3^{1}/_{2}$

Cegielniana 46, tel. 32-88.

טעגליך פאַקען-זעצען

מיט אויך מיט שוויאַרעסטוועס

St. Felczer

B. JOSKOWICZ

פּאַלנאַצנאַ 4 Północna טעל. 41-86

נעמט אָן טעגליך פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאָכמ.

געפאַהר פון א סאוויעטיש-יאַפּאַנישער מלחמה.

היינט ווערט געעפענט די ווירטשאַפטליכע קאָנפערענץ אין גענף.

יאַפּאַן וויל פערנעמען כאַרביז.

פאַריז, 3 מאַי (פּאַט.) אין די הייכע דיפּלאָמאַטישע קרייזען רעדט מען וועהר לעבהאַפט אַרום די אַלאַרמירענדע ידיעות, וואָס זענען נעכטן אָנגעקומען פון יאַפּאַן וועגען דעם, אַז די יאַפּאַנישע רעגירונג האָט בעשלאָסען אַנ'אָבמאַך מיט אָנגלאַנד, אַז יאַפּאַן זאָל אָנהויבען אַ אַמפיבילע מלחמה געגען די כינעזישע קאָמוניסטן. יאַפּאַן זאָל קודם כל פערנעמען כאַרביז, כדי אָבצונעמען בײַ רוסלאַנד די אויפט-באַזע פאַר דער אָפענזיוו אין כינע.

לויט די ידיעות פון מראַנצויזישען אויסערן-מיניסטעריום, זאָל שוין יאַפּאַן נעמאַכט אַלע הכנות צו דער דאָזיגער אַקציע. „מאַטען" שרעבט, אויב יאַפּאַן וועט בעקומען די הסכמה פון אָנגלאַנד צו די דאָזיגע פלאַנער, מיז אומבעדינגט אויפגערעכען אַ מלחמה צווישען די פאַוויעטען און יאַפּאַן. די פאַריזער צייטונגען מעלדען, אַז די אַמעריקאַנער רעגירונג האָט מוריע געהאַט די רעגירונגען פון די גרויסע מלוכות, אַז זי וועט לעגען איהר וועטאָ געגען אַזאַלכע נישט איז יאַפּאַנישע אינשערוועגען אין כינע און סיביר.

אַמעריקאַ איז געגען אַ נייער נאַטאָ צו דער רעגירונג איז כאַנקאָו.

שאַנכאַי, 3. מאַי (פּאַט) דער יאַפּאַנישער חאַלב אָפיציעלער קאָמוניקאַט מעלדעט, אַז די פאַרשטעהער פון די 5 גרויסע מלוכות אין פעקין האָבען געכטען אָנגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ וועגען דער צווייטער נאַטאָ, וועלכע דאַרף אַרויסגעוועגען צו דער רעגירונג אין כאַנקאָו. צו קיין פאַרשטענדיגונג איז נישט געקומען, ווייל דער אַמעריקאַנער פאַרשטעהער איז געווען אַרויסשיקען אַ צווייטע נאָטאָ.

כינעזישע צפון-אַרמעע פערנומען שאַנכאַי?

לאָנדאָן, 3. אַפּריל, (פּאַט). „דיילי טעלעגראַף" מעלדעט פון נאַנקיג, אַז לויט ידיעות וואָס זענען נאָך ביז-איצט נישט בעשטעטיגט געוואָרען, זאָל די צפון-אַרמעע האָבען פערנומען כאַנקאָו.

היינט עפענט זיך די ווירטשאַפטל. קאָנפערענץ אין גענף.

גענף, 3 מאַי (פּאַט) מאָרגען, מיטוואָך 11 פרי וועט זיך אָפענען די אַלגעמיינע קאָנפערענץ פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ.

סאוויעטישע דעלעגאַציעס אויף דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ ווערט געשיצט פאַר פיינדליכע דעמאָנסטראַציעס.

גענף, 3 מאַי (פּאַט) די פאַרשיידענע מאָנען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ זענען שוין פאַרשאַפן געוואָרען. די פּראַטעסטאַנטן וועלען פאַרקויפען אין אַ גאַנץ אַרטיקעל אין דער אויסגאַבע פון דער אויסטריאַנער פּראַטעסטאַנטישער צייטונג „סאָנטאָג" מיט זייער אַנגעגעבען וויל'שרהויטס-מיטלען צו פאַרהינדערן די סאוויעטישע דעלעגאַציע פון אָנגעגעבען דעמאָנסטראַציעס. די זייטונגען וועלען אַרויסגעבען אַ גאַנץ אַרטיקעל פון דער אַנטיסעמיטישער אָנגעגעבען אַלס אַן אַנטיצייטונג דעם לאַרעאַיסם פון זייערע שונאים.

עס זענען געשאַפען געוואָרען 3 קאָמיסיעס: פאַר האַנדעל, פאַר דער אינדוסטריע און פאַר דער לאַנדווירטשאַפט.

שטורמישע סצענעס אין ענגלישע פּאַרלאַמענט בעת דער דעבאַטע וועגען שטרייק-געזעץ.

לאָנדאָן, 3 מאַי (פּאַט) בעת דער דעבאַטע אויבער דעם רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען די פּרצעסיאָנעלע פעראַיינען, איז אין ענגלישען פּאַרלאַמענט געקומען צו זעהר שטורמישע סצענעס, וואָס זענען נאָך פון אויפט נישט געווען געוואָרען אין דער געשיכטע פון ענגלאַנד. דער קרוגס-מיניסטער איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ זעהר שאַרפער רעדע געגען די פּרובען פון אַלגעמיינע שטרייקס מאַכען אַלס אַ נאַציע, בעמיינענדיק דעם פּרוצעס פון דער אַרבעטער-פּאַרטיי אַלס אַן אַנטיפאַטריאָטישן אַקט. דער מיניסטער האָט דאַן געפאָרשלאָגן צו די פּרובען פון אַלגעמיינע שטרייקס מאַכען אַלס אַ נאַציע, בעמיינענדיק דעם פּרוצעס פון דער אַרבעטער-פּאַרטיי אַלס אַן אַנטיפאַטריאָטישן אַקט.

סאוויעטישע דעלעגאַציעס אויף דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ ווערט געשיצט פאַר פיינדליכע דעמאָנסטראַציעס.

גענף, 3 מאַי (פּאַט) די פאַרשיידענע מאָנען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ זענען שוין פאַרשאַפן געוואָרען. די פּראַטעסטאַנטן וועלען פאַרקויפען אין אַ גאַנץ אַרטיקעל אין דער אויסגאַבע פון דער אויסטריאַנער סאָנטאָג-צייטונג „סאָנטאָג" מיט זייער אַנגעגעבען וויל'שרהויטס-מיטלען צו פאַרהינדערן די סאוויעטישע דעלעגאַציע פון אָנגעגעבען דעמאָנסטראַציעס. די זייטונגען וועלען אַרויסגעבען אַ גאַנץ אַרטיקעל פון דער אַנטיסעמיטישער אָנגעגעבען אַלס אַן אַנטיצייטונג פון דער לאַרעאַיסטישער פּראָפּאַגאַנדע.

גע'שחט'עז א יוד צוליב 15 זלאָטיס.

גרויזאַמער מאָרד אונטער דזשאַלאַשין.

מאַנטשעסטער, (עלעקטרעניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין דער קלענערער אָרטשאַפט דזשאַלאַשין, 10 מיילן פון ווילנע, איז געשען אַ גרויזאַמער מאָרד: אין דער פרי-מאָרגן פון דער פרייטאָג איז אַ יידישער אַרבעטער אין אַ לאַנדגוט אַרויסגעגאַנגען אַרבעטן אין דער פעלד. אין דער צייט האָט אַ גוי אַ נאָמען אַנטאָן אַ מעסער אין האַנט אויפגעלויפן צו דער אַרבעטער, אַ יונגערמאַן פון 20 יאָר, אַ יתום, אַ זון פון אַ אָרעמער אַלמנה, אַ אָרפאַן, אַ בעל-מלאכה, אַ יונגערמאַן מיט אַ גוטן קאָפּ, אַ אַרבעטער, אַ יונגערמאַן מיט אַ גוטן האַרץ, אַ יונגערמאַן מיט אַ גוטן נאָמען, אַ יונגערמאַן מיט אַ גוטן נאָמען, אַ יונגערמאַן מיט אַ גוטן נאָמען

סער הערבערט סעמיועל איז געווען צו רעטען די ליבעראלען פון ענגלאנד.

די ליבעראלע פארטיי, וועלכע איז האלב-חרוב געווארען דורך דער מלחמה און אינערליכע רייסעריי ראדט איצט אויפגעריכט ווערען דורכ'ן בעריהמטען יודישען שטאטסמאן.

(א ברית פון לאנדאן) פון לעא הענינג.

סער הערבערט סעמיועל האט שוין, חיזש אויס, א חוקה אין ענגלאנד אויף זעהר שווערע און פעראנטווארטליכע אמטען, אויף שווערער אדמיניסטראטיווער ארבייט, וועלכע פאדערט אומגעהויער פיל טאקט און גלייכגעוויכט.

צו זיין דער ערשטער האי-קאמישאנער אין פאלעסטינא איז געווען נישט קיין בריינער אמט, אפילו פאר די ענגלישע ענגלישע אדמיניסטראטארען און שטאטסלייט. עס האט אויסגעזעהן, ווי די, וואס האבען איהם אויסגעקליבען און בעשטימט אלס דעם ענגלישען חערשער אין פאלעסטינא, וואלטען וועלען אויסרויבירען זיינע כחות: „ביזט א יוד, א ציוניסט, נעה זשע הערש איבער ארץ ישראל אלס בריטישער פראקונסול און פערגעס אויך נישט צו בעשיצען און פערגיטיגען די אינטערעסען פון די ענגלישע מאכטעדא-נישע אונטערטאנען".

מיט נישט קיין גרינגערען אמט האט מען איהם מכבד געווען, ווי מר. סטענלי בולדווין, דער איצטיגער קאנסערוואטיווער פרעמיער פון ענגלאנד, האט דוקא הערבערט סעמיועל'ן, דעם ליבעראל, בעשטימט אלס פארזיצער פון דער „קק-ניגליכער קויהלען-קאמיסיע".

דעם ערויעריגען רעזולטאט פון סער הערבערט סעמיועל'ס בעריכט ווייסט די גאנצע וועלט. זיין בעריכט איז נישט אנגענומען געווארען און דער טר-הכל איז געווען דער היסטארישער ענגלישער קויהלען-שטריק.

די מעסיגע ענגלישע געזעלשאפטליכע מיינונג האלט נאך אלץ פאר אן'אידעאל דעם סעמיועל-בעריכט.

נישט ווייניגער דראמאטיש און חיטשעריש איז דער „סעמיועל מעמאראנדום", וועלכער האט געגעבען א געלעגענהייט דעם ענגלישען טרייד יוניען קאנגריס צוריקצוזעצען דעם גענעראל-שטרייק. די פולע געשיכטע פון דעם מעמאראנדום איז נאך בעהאלטען אונטער די ענגלישע פאליטישע קוליסען.

האט ער דעם מעמאראנדום געשריבען אין זיין אייגענעם נאמען? איז ער געווען האלב, אדער גאנץ אפיציעל?

בעשטימט קען מען דערווייל אויף די פראגען נישט עגטפערן, נאר א טאקט איז, אז דער צוטרויען צו סיר הערבערט סעמיועל איז אין ענגלאנד געוואקסען אין אלע שיכטען און פארטייען. עס איז ביי קיינעם קיין ספק נישט, אז ער האט פערזענליך זיינע אומגעהויער שווערע אמטען דורכגעפיהרט עהרענהאפט אין די אינטערעסען פון ענגלאנד, ווי ער, אלס עכטער ליבעראל, פערשטעהט זיי.

נאר די שווערסטע שטיקעל ארבייט איז זיין גלענצענדער פאליטישער קאריערע האט סיר הערבערט סעמיועל איצט אנגענומען דורכצופיהרען, דערמיט וואס ער האט צוגעשטימט צו ווערען דער פרעזעס פון דער ליבעראלער ארגאניזאציע.

מען האט איהם איינשטימיג אויסגעקליבען אויף דעם אמט (אנדערש האט ער עס נישט אנגענומען) און די גאנצע ענגלישע ליבעראלע פרעסע האט בעגריסט ענטוזיאסטיש אז דעם נייעם אויסוואהל. אלע ענגלישע ליבעראלען פרעהען זיך מיט זייער נייעם פארזיצענדען. קיין בעמערן, עהרענהאפטערען פארזיצענדען און קיין גלענצענדערען אדמיניסטראטאר וועלכער זאל קאנען צוריקשטעלען די צערבראכענע ליבעראלע פארטיי-מאשין, האבען זיי ביי די איצטיגע אומשטענדען נישט אין זייערע רייהען.

ווען סיר הערבערט סעמיועל'ן געלונגען צו פערפולען די האפנונגען, וואס ווערען איצט אויף איהם געלייגט אדער זיין ארבייט וועט אויך דאסמאל, נישט צוליב זיין שולד, צעשטערט ווערען פון אויסטרליכע סבות!

אין וואס בעשטעהען די שווערינקייטען פון זיין נייעם אמט? די שווערינקייטען זענען אזוי גרויס און אזוי פיל, אז איהר ווייסט נישט אזש פון וועלכער אנצוהויבען.

די ענגלישע ליבעראלע פארטיי איז לעצטענס שרעקליך געפאלען אין פרעסטיזש און אין מיטגלידערשאפט. אין פארלאמענט פיגורירט זי אלס א גרופע פון א קנאפע פערציג דעפוטאטען, פרעמינענט ליבעראלע פאליטיקער האלטען אין איין פערלאזען די פארטיי — רעכטס און לינקס. די קאנסערוואטיווע ליבעראלען, ווי טער אלפרעד מאנד, זענען אריבער צו דער קאנסערוואטיווער פארטיי; די ליבעראלע, ווי די יונגע קעניוואיטהי און וועדזשוואוועבען, זענען אריבער צו די סאציאליסטען.

און דערווייל זעהט זיך נאך נישט קיין סוף צו אז דער „ליבעראלער עמיגראציע".

אין די ביי-וואהלען פערלירען די ליבעראלע קאנדידאטען אפילו זייער וואהלגעלט, וואס יעדער קאנדידאט פערלירט ווען ער קריגט נישט א געוויסען מינימום פון שטימען.

און דאס אלץ איז נאך „גערנישט". די הויפט-שווערינקייט אבער איז דער שרעקליכער פרוד הלבבות, וואס הערשט צווישען די ליבעראלע פיהרער (און זיי האבען דאך אזויפיל פראמינענטע פיהרער, די אומגליקליכע ליבעראלען) פריהער די מחלוקה אסקווים—לויד דזשארדזש. און האט זיך שוין געדאכט, אז לויד דזשארדזש האט געזיגט און לארד אקספארד און אסקווים האבען געמוזט רעזיגנירען פון דער ליבעראלער פ'הרערשאפט. צו אבער דער מעכטיגער און איינפלוסרייכער לארד גרעי די „עולה" נישט געקאנט סערטראגען אין האט גרינדעט א בעזונדערן „ליבעראלען קאנוטול", אין וועלכען עס געהען ארין נאך א סך פראמינענטע ליבעראלען—געוועזענע אסקווישאנער. און דאס איז נאך אלץ נישט אלעס: סער דזשאן סיימאן, אנ'אנדער פראמינענטער ליבעראל, היל נישט געהן נישט מיט לארד גרעי און נישט מיט לויד דזשארדזשן: ער ווייל דוקא שאפען א בעזונדערע ליבעראלע גרופע. און די „פערשאלטענע" פרעגע ווענען די גרויסע לויד דזשארדזש-פאנדען, וועלכע ער האט איבערגענומען פון די קאליציע-צייט, ווען ער איז פרעמיער געווען, איז נאך אלץ נישט פערענטפערט. מען דינגט זיך נאך אלץ מיט לויד דזשארדזש'ן „הייל און אויף וועלכע בעדינגונגען" ער גיט איבער די קאליציע-פאנדען דער איצטיגער ליבעראלער פארטיי. — דאס זענען די הויפט-שווערינקייטען, וועלכע סער הערבערט סעמיועל איז אויסגעוועהלט געווארען אויסצוגלייכען. וועט עס איהם געלונגען?

אבער יא, צי ניין, נאר קיין „בעסערן מענשען" דערצו האבען מאקע די ליבעראלען איצט נישט.

סער הערבערט סעמיועל האט אלע מעלות דערצו: ערשטענס, איז ער נישט קיין אסקווים ליבעראל און נישט קיין לויד דזשארדזש ליבעראל. קיינער איז איהם נישט חושד אין בעזונדערער פאר-מייאישער סימפאטיע צו איינעם פון די צוויי ליבעראלע פיהרער. זיין צווייטע גרויסע מעלה איז, וואס ער געהערט צו דעם ראדיקאל-ליבעראלען פליגעל, עס איז א מעלה, ווייל אזוי פיל ליבעראלען לויפען איצט אריבער צו דער ארבייטער-פארטיי: און אז דער פרעזעס פון דער ליבעראלער ארגאניזאציע וועט זיין אזא ליבעראל ליבעראל הי סעמיועל, וועט עס אפשר צוריקהאלטען דעם יונגען ליבעראליזם.

סער הערבערט סעמיועל איז א ליבעראל; ווען ער זאל שטעהען ביי דער פראגע, וועלכער פארטיי אויעקצוגעבען זיין סעיקייטש — דער קאנסערוואטיווער, אדער דער ארבייטער—וואלט ער אויסגעקליבען, גלויבט מען, די לעצטע.

ווי איך האב שוין פריהער דערמאנט, איז סער הערבערט סעמיועל'ס פערזענליכקייט, פאליטישע און אדמיניסטראטיווע טעיגקייט, האט געוואוזען דעם צוגרויל צו איהם פון אלע ענגלישע פאליטישע פארטייען. און דאס איז ניט קיין קליינע מעלה פאר א מאן, וואס דארף צוריקשטעלען א צעריסענע פארטיי. און ווייטער קען זיין, אז איך סער הערבערט סעמיועל'ס יודישקייט וועט איהם העלפען אין זיין נייער שווערער אויפגאבע צו פעראייניגען די ענגלישע ליבעראלען.

פאליטישע פארטייען אין ענגלאנד גוישיגען זיך נאך אלץ אין דער יודישער חילף. און סער הערבערט סעמיועל וועט זיכער צוציהען אין שטארקען דעם ליבעראליזם פון דעם ענגלישען יודענטום, וואס האט איך לעצטענס זיך געטראפן צום קאנסערוואטיווען לאגער, לארד רעדינג וועט זיכער העלפען סעמיועל'ן אויספיהרען זיין שווערע ארבייט.

איך האב אויסגערעכענט די מעלות פון סער הערבערט סעמיועל, וועלכע דארפען איצט בעקעמפען די שווערע אינערליכע פראבלעמען פון דעם ענגלישען ליבעראליזם. אבער עס דאכט זיך אלץ, אז די שווערינקייטען זענען גרעסער ווי זיינע מעלות.

נאר אין פאל, אויב ס'וועט איהם גלינגען און ער וועט צוריקשטעלען אויף די פיס די געפאלענע ליבעראלע פארטיי און איהר צוריקקעהרען די אמאליגע מאכט, וועט נאך לויד דזשארדזש צו איהם קיין גלייכער נישט זיין אינ'ם פאלערנעם ענגלישען ליבעראליזם. אויב דער ליבעראליזם האט נאך א צוקונפט אין ענגלאנד, וועט סער הערבערט סעמיועל'ס יודישקייט אויפגעבען די ענגלישע ליבעראלען.

יודישע מלאכה און אינדוסטריע אין אלטע פוילישע צייטען.

יודישע מלאכות.—די יודישע צעכען און זייער ארגאניזאציע.—דער קאנקורענץ-קאמף מיט די קריסטליכע צעכען.—יודישע קצב'ים און שוחטים, שניידערס, מינצען-מאכערס, דרוקערס, גאלד-ארבייטער, גרעווירער, קירשנערס, היטעל-מאכערס און גערבערס. — דער קאמף פאר עקזיסטענץ און דער נצחון פון יודישען בעל-מלאכה.

פון ד"ר יעקב שאל.

עס איז א גרויסער טעות, ווען מען גלייבט, אז די יודען זענען אין די פאר-גאנגענע יאהר-הונדערטער געווען אויס-שליסליך אנ'עם-הספר. אומער די ספרים איז אמת ישראל יודישער בחור געווען פון זיינע יונגסטע יאהרען אן, נישט ישראל אז אבער געבליבען זיצען אין דער דער נמרא אויך שפעטער, ווייל נישט ישראל האט דערצו געהאט די נויטיגע מאטעריעלע מעגליכקייטען. און דער בחור, וועלכער האט נישט געטויגט צו לערנען נמרא, האט זיך אבגעגעבען מיט האנדעל, ארבייט מלאכה.

די מלאכה שפילט ביי די יודען פון די פערגאנגענע יאהר-הונדערטען דאהר א וויכטיגע ראל און נישט אין יודישער בעל-מלאכה ברענגט זיין פאך בין צו א גרויסער פולקומענהייט, וואס עס מאכט איהם מעגליך ארבייך צו קאנקורירען מיט'ן קריסטליכען האנדווערקער. ווא רום מען דארף נישט פערגעסען, אז די סטמטען זענען תמיד געווען גלענצענדע בעלי-מלאכות, און אז די נאהענטע קרובים פון די יודען, די אראבער, האבען אויסגעלערנט די יודען א גאנצע רייהע מלאכות, ווא'ס יעדער

אַ מלחמה מיט קראַקאַדילען אין ווילדען אפריקא.

אַ זעלטענע פּאַסירונג מיט 2 ענגלענדער, וואָס האָבען זיך אויף אַ וואונדערליכען אופן געראַטעוועט פון די צייהן פון דער שרעסליכער חיה.

אַ מומחה פון דער דרום-אַפריקאַנישער פּאָליציי, דערצעהלט און אַ לאַנדאָנער צייטונג אַ מאַרנע אויסגעלייגנט. דער דערצעהלער און געווען צוזאַמען מיט אַ אַנדערען פּאָליציאַנט, אַ געוויסען לוירענץ און אַ שוואַרצען אַפריקאַנער פּאָליציאַנט אויף אַ אויטאָמאָבילען אַן אַרט. און מאַשאַנע געגעבן.

און אַ געוויסען פרוהמאָרגען, אַרום 5 אויזער, האָב איך און לוירענץ געגומען אונזער מעלוך באַר — דערצעהלט דער פּאָליציאַנט.

מיר האָבען אויף די קאָפּ געטראָגען אונזערע ברייטע העלמען, ווייל אפילו אין דער דאָזיגער פרוהער שעה וואַרומט די זון שוין זעהר שטאַרק.

מיר זענען צוגעשוואָמען בוי אַ אונזעלע און בעת איך האָב געוואָלט צוריק אַרויף און וואַסער כדי צוריקצושווימען האָב איך פּלוצלינג בעמערקט עפּעס אַ געגנשטאַנד, וואָס איך האָב לכתחלה אָנגענומען פאַר עפּעס אַ חילצערנער בעל, אַדער אַ אומגעדרעהטעס שופעל פון די אינגעפלוכטענע אַ „קאַנו", וואָס און געשוואומען שטראָם אָפּ.

לוירענץ האָט אויף מיר געשוואַרט און וואַסער און מיר האָבען זיך געדרעהט, אַז די זאַך בשוועגט זיך אַן. די רולטעגע צו לוירענצ'ן.

איך האָב פערשטעלט מיט דער האַנד די אויגען פאַרן שטאַרקען ליכט פון דער זון, און לאַנג און אויפמערקזאַם זיך אונ'ם געגנשטאַנד און דאָ האָב איך צו מיין פערוואונדערונג דערזעהן אַז עס די אונפערשענדלעכע זאַך און אַ אַנגע גרויסער קראָקאָדיל, וואָס אַזוי האָב איך נאָך אין מיין לעבען נישט געזעהן.

איך האָב חיך געגומען שרייען אויף לוירענצ'ן אויהם צו וואַרען פאַר דער סכנה. און לוירענץ וואָס האָט געשטעקט בין דער בריסט און וואַסער האָט זיך אומגעקעהרט צו מיר.

עס איז געווען די העלפטע צייט, ווייל בעלד האָבען זיך בשוועגען נאָך אונונגע אַוואַרטיקע פּוסטעס, און וועלכע ס'האָבען זיך געזעהען די גרויזאַמע ווייטע צוהן וואָס האָבען געפלעגט אין זון-לעכט.

מיר זענען געווען אונבעוואַפנט און אין דער גרעסטער סכנה אויפגעפרעסען צו ווערען פון די ווילדע חיות. דער גרויסער קראָקאָדיל האָט זיך אַנגעהויבען אַרויפצוגרעבען אויף אַן אינזעלע, מיר זע

מיר געווען פערלוירען, דאָן האָט לוירענץ געגומען אַ הויפען זאַמד מיט קלוגע שפּוינדלער און אַ וואַרף געטון דעם קראָקאָדיל גלייך אין די אויגען.

פלוצלינג געמאַלט אויף אַ ווייל פאַג'ם זאַמד האָט זיך די ווילדע חיה אָנגעהויבען שרעקליך צו ווערפען און צו פרוי-זען און שנדליך ארייַן צוריק און וואַסער. די אויבריגע 2 קראָקאָדילען האָבען זיך אָבער בעמיהט דורכלאוים אַרויפצוקלעטערען אויף דעם אינזעלע און מיר דאַנקען כסדר מיט זיי געקעמפט מיט אַ פּוסעל זאַמד, וואָס מיר האָבען זיי געשוט און די אויגען.

אַרום 8 אַוונגער און לוירענץ פון די הויז און דעם דורשט געפאַלען פון די כחות און מיר און אַלען געבלוטיגט מלחמה צו האַלטען מיט די 3 קראָקאָדילען. אויסערדעם האָב איך מיין אַנכשלעמען פרייער אויף וועגל און האָב גאָר געקענט פערדעקט מיט דער.

איך האָב שוין נישט געקאָנט רוגען אונהם אויף אַ קול. מיין צונג און געשוואָלען און שמוץ און פון מיינע צו-פלאַצטע לופען האָט געטריפט בלוט. איך האָב בלויז נאָך כח געהאַט צו בעוועגען מיט די האַנד און דער חיך.

אומגלאַנד האָט תיכף פערשטאַנען די לאַנג, ער און נוך פערשוואונדען און בעלד דורך צוריקגעקעהרט מיט אַ-אַלטע בוקס און דער האַנד.

זיין ערשטער שאָס האָט גלוקליך געטראָפען אונ'ם אויפגעשפּאַנטען פּוסק פון'ם גרויסען קראָקאָדיל, וואָס האָט זיך צו אונהם געהאַט אומגערעהט ברומען ווילד פון בלוט-דורשט.

דאָן האָט זיך אומגלאַנד אַלאַ געגומען מיט זיין קלענער לודקע אונז צו הילף. מיר האָבען דעם ארומען לוירענץ אויסגעראָפען פון'ם גאַנד זאַמד, אונהם אויפגעלעגט אויף לודקע און מיר זענען צו אונזער פאַסטען.

אבער דאָן בין איך אויסגעפאַלען, איך האָב אונגעהויבען פערלוירען האָט בעוואַסטזיין, און אַז איך האָב זיך און אַמאָלעך מעג אַרום אויפגעלעגט האָב איך זיך דערזעהען און שפּומאַל.

פּאַלאַ נעגרי'ס לעבעדיגער פילם.

איהר נייער און „לעצטער" ראַמאַן.

דורך שערבורג איז קען פאַריז אָנגעקומען די בעקאַנטע פילם-שוישפּילערין, פּאַלאַ נעגרי צוזאַמען מיט איהר חתן, דעם יונגען פירשט פערוש פּדיזאַני, אַ ברודער פון דעם גרוזינישען פירשט, וועלכער האָט נישט לאַנג חתונה געהאַט מיט דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער שוישפּילערין מאַע מעריי. פּאַלאַ נעגרי האָט בדעה אין פאַריז חתונה צו האָבען מיט'ן גרוזינישען פירשט און ווי עס פּאַסט פאַר אַ פילם-שוישפּילערין, איז אַרום דער חתונה פּערוויקעלט אַ גאַנצער ראַמאַן מיט אינטריגעס און מעגסאַציעס.

ערשטענס, ווען די אַמעריקאַנער פּרעסע האָט געגעבען די ידיעה וועגען דער חתונה, האָבען זיך דעם חתן'ס עלטערן — וועלכע וואוינען אין פאַריז צוגעאיילט צו געבען אַ הכחשה, אַז זיי וועלען אויף אַזאַ חתונה נישט געבען זייער הסכם.

ווען די שעהנע שוישפּילערין איז אַראָפּ פון דער שיף „אַקוויטאַניע", האָבען זי פאַקי אָנגעוואַרט אַ גאַנצער המון פערעהרער: פאָטאָגראַפען, ענגלענדער, אַמעריקאַנער, אָבער איהר ציקונפטיגער שוואַר, דער פירשט זאַכרי מדיזאַני איז נישט געקומען. דאַנעבען איז צו דער שיף געקומען דער גראַף דאַמבסקי; דער פאָטער פון פּאַלאַ נעגרי'ס לעצטען מאַן, מיט וועלכען זי האָט זיך ערשט גע'גט. דער עקס-שוואַר איז געפאַלען אין די אָרעמס פון זיין עקס-שנור און זיי האָבען זיך זעהר האַרציג געקושט. דער עקס-שוואַר האָט פּאַלאַ נעגרי געוואונשען פיל גליק און מזל מיט איהר נייעם מאַן. פּאַלאַ האָט פערגעשטעלט דעם גראַף דאַמבסקי איהר נייעם מאַן, און ווי זי פערזיכערט, לעצטען צוקונפטיגען מאַן.

אייניגע רעפּאָרטערען האָבען דערפאָנט דער שוישפּילערין, אַז בשעת דער לויה פון רודאָלף וואַלענטינאָ, איהר לעצטען חתן, האָט זי ערקלערט, אַז דאָס איז „איהר לעצטע ליבע". נישט צעשטערנדיג אויף די אונדעליקאַטע פראַגען, האָט פּאַלאַ נעגרי פערזיכערט, אַז זי האָט איהר חתן שטאַרק ליב, אַז ער האָט זי שטאַרק ליב און אַז זיי האָבען זיך בעדע זעהר שטאַרק ליב.

דער פירשט האָט אויך ערקלערט:

— נישט קוקענדיג אויף דעם ווידער-שטאַנד פון מיין משפּחה, וועל איך דאָך מיט פּאַלאַ חתונה האָבען. איר קענען זיך פון די יונגסטע יאָהרען און האָבען זיך זעהר שטאַרק ליב. איך וועל ווייטער פערנעמען זיך מיט מיין מסחר און פּאַלאַ מיט'ן קינאָ. און מיר וועלען זיין גליקליך.

די חתונה וועט פאָרקומען די צווייטע וואָך פון מאַי. דאַן, וועט דאָס יונגע פּאָרטאָלק אָפּפאָהרען צוריק קען אַמעריקאַ. און מיר וועלען אפשר זעהן פּאַלאַ נעגרי אין פאַריז אַ צווייט מאָל ערשט ביי איהר נייער און פרישער, לעצטער חתונה.

ווער איז ער?

ניו-יאָרק. — דער יודיש-אַמעריקאַנישער קאָנגרעס האָט איצט מעסטעג-שטעלט, ווער איז דער געהייסמיספּילער אַמעריקאַנער, וואָס איז אַרומגעפאָהרען נישט לאַנג איבער בעסאַראַביען און רומעניען און „אויפגעפאָרשט" די לאַגע פון יודען. די בעקאַנט האָט דער אַמעריקאַנער אָבגעגעבען אַן'ערקלערונג, אַז אַלע קלאַנגען הענען פאַגראָמען, געוואַלד-טאַטען און פּיסטעמאַטישע פערפאָלגונגען פון יודען איז אַן'אויפגעטראַכטע זאַך. מען האָט געהאַט דעם אינדרוק, אַז דער פאָרשער איז אַ מין אָפיציעלער פערטרעטער פון דער אַמעריקאַנישער רעגירונג.

איצט וויסט מען, אַז דער אַמעריקאַנער איז אַ געוויסער קאַלאָנעל אַמאָנט, האָט קען שום בעציהונג נישט צו קען שום אָפיציעלע אַמעריקאַנער אינסטיטוציע און איז געקומען קיין בוקאַרעסט אַלס גאַסט פון דעם רומענישען קעניג און דער קעניגין. קאָלאָנעל אַמאָנט האָט אַ מאָנאָלאָג אין דעם אַמעריקאַנישען ווי-טערלאַנען-ביורע.

נאַלד, בלוט און פרויען.

אַ ראַמאַן פון מערסווירדיגע איבער-לעבענישען און לייד ענשאַפטען.

(4-טע פיר טזעצונג.)

— הער גראַף — האָט אַרטור געגעמפערט — עס איז וואָהר, אַז איך אייער גאַסט — דאָס גיט אָבער מיר אַ רעכט צו פאָדערן, אַז דער ווירט זאָל אַ חעפליך, אָנדערש מוז איך בעדויערן, וואָס איך בין דאָ אַוועקגעקומען. עס איז געוואוינהייט צווישען עכטע אַריסטאָקראַטען, אַז דער ווירט דאַרף זיין זעהר הויך צו זיינע גאַסט.

אייניגע מינוטען איז מאַקס ראַדאָצקי געבליבען שווייגען ווי אַ פּאַמישט. אַנד האָט ער געפאַסט מוט און גענענטפערט גראַב: — מיין הער, עס איז וואָהר, איהר זענט מיין גאַסט. די גרעפין מאַקי איז אויך מיין גאַסט און עס איז הייליגע פליכט, איך זאָל זי בעשיצען געגען יעדען, וועלכער קען זיך ערלויבען זאָגען איהר אַן'אונגענעהמס וואָרט.

דאָס איז שוין געווען צופיל. די גרעפין עלוירא האָט עס שוין נישט קענט איבערטרעגען.

— גראַף ראַדאָצקי! — האָט זי אויסגעריפען — איך האָב געריכט מיין באַראָן באַשיאַני און איך האָב איהם ערלויבט, אַז ער זאָל מיך בעגלייטען אַ חי

— חי איהר זעהט, גראַף ראַדאָצקי, האָט איהר זיך אויפגעפיהרט נישט אַן'אריסטאָקראַט און נישט חי אַ ווירט פון אַ באַל. יעצט איז אָבער נישט די צו רעדען דערפון. איהר וועט זיך ענטשולדיגען, וואָס מיר וועלען זיך אָפּרעכנען אין אַן'אַנדער אָרט.

גראַף ראַדאָצקי עגטשולדיגט זיך קעגנמאָל נישט — האָט מאַקס געענטפערט — ער איז שטענדיג גרעט צו פערטייריגען זיין עהרע מיט דער שווערד אין דער האַנד.

— איך וועל אייך ערוואַרטען, ווען איהר וועט וועלען — האָט אַרטור געזאָגט.

— וואָס טוט איהר, מיינע הערען? — האָט גרעפין עלוירא אויסגעריפען — איך האָב אַ בעשוואָר אייך, אַרטור, ביי אַלץ, וואָס איז אייך הייליג, אַז איהר זאָלט נישט שלאָגען מיט'ן גראַף. טוט עס מיר צוליב!

— איך מוז פערשטייריגען מיין כבוד! — האָט אַרטור רוהיג געזאָגט.

מיט די דאָזיגע וועהרטער האָט ער געגומען די אַלטע גרעפין אונטער'ן אָרעם און האָט געגעבען די האַנד דער גרעפין עלוירא.

קומט, מיינע דאַמען! — האָט ער צו זיי געזאָגט — לאָמיר נעמען אָפּ פון דער גרעפין ראַדאָצקי, די הערען פון הויז, און דאַן וועלען מיר פאָהרען אַהיים.

אַלע דרייַ זענען יעצט צוגעגאַנגען צו דער גרעפין ראַדאָצקי, וועלכע האָט געשטאַנען ביי דער שיר פון זאַל און געוואַרט, ווי איהר זוהן האָט זיך פערנומען מיט דער גרעפין עלוירא. ווי ער האָט עפּעס גערעדט מיט אַן'אַנדערן יונגערמאַן. דערנאָך האָט דער יונגערמאַן אָנגענומען ביידע דאַמען פאַר דער האַנד און פיל געגאַנגען צו דער שיר. זי האָט פערשטאַנען, אַז צווישען די יונגעלייט איז פערגעקומען. זי האָט געזאָגט דער גרעפין מאַקי מיט אַ שמייכעל.

— הילף איהר שוין אונז פערלאָזען? אַזוי פריה? איהר נישט גו מיר דעם כבוד צו עסען ביי מיר?

— עגטשולדיגט מיר, גרעפין! איך פיהל מיך זעהר שלעכט — האָט גרעפין געענטפערט — דער קאָפּ טוט מיר זעהר וועה. איך מוז געהן איך מוז מיך צולעגען.

גרעפין עלוירא האָט זיך פערגוינט. אויך אַרטור האָט זיך פערגוינט. האָט ער געגומען ביידע דאַמען אונטער די האַנד און האָט זיי אַרויסגעפיהרט אַל.

אין דרויסען האָט ער געהייסען אַ לאַקאַי צופיהרען די קאַרעטע פון גרעפין צו זיין אייגענער קאַרעטע.

ער האָט אַריינגעזעצט די דאַמען אין זייער קאַרעטע און געוואָלט זיך אין זיין אייגענע. עלוירא האָט איהם אַ דרוק געגעבן די האַנד.

— איהר האָט דאָך פערשפּראָכען אונז צו בעגלייטען — האָט זי געזאָגט אַרטור האָט געהייסען זיין קוטשער זיי באַקאַמאָהרען און אַליין האָט ער געזעצט אין דער קאַרעטע פון דער גרעפין מאַקי. די קאַרעטע איז אַרויסגעפאָהרען פון דעם טויער. אייניגע מינוט האָבען אַלע דרייַ געשוויגען עגדליך האָט זיך אָנגערופען.

— אַרטור, איך בעט דיך, שלאָג דיך נישט מיט'ן גראַף ראַדאָצקי.

— איך קען נישט, ליבע עלוירא. ער האָט מיך בעליידיגט און דער מין אַן'אמת'ען אונגאַרישען באַראָן איז בײַ מיר שטערער ווי מיין לעבען.

— איך בעט דיך, אַרטור.

— איך קען דיר פערזיכערן, עלוירא, אַז מאָרגען אַ אָוונד וועל איך דער זיין בײַ אַכט אין אַלאָ טאַקי. וואָס איבערן שאָג וועט פאָרקומען דערוויל גאָרנישט ווייסען. איך וועל אייך אָבער אַלץ דערצעהלען.

— עס טוט מיר לייד, וואָס איך בין געקומען אויפ'ן באַל.

— עס העלפט נישט, עלוירא, מיר מוזען זיין העפליך און אַוודאָ. געגען מענשען, וואָס זענען שלעכט און הילד.

— אַלזאָ, פאַרהאָט ווילסטו דיך שלאָגען מיט'ן גראַף ראַדאָצקי?

— ער האָט מיך בעליידיגט, עלוירא. איך קען נישט מוהל זיין אַזאַ בעליידיגונג.

עלוירא האָט אַ זיפץ געטון. זי האָט געוואוסט, אַז צווישען די יונגען טעקראַשען איז שוין אַזוי אָנגעפיהרט, אַז מאַר יעדע קלייניגקייט, מאַר אַ בליק, אַ לאַך רופט מען אַלדר אַרויס אויף אַ דועל און מען שלאָגט זיך.

— איך וועל וואַרטען אויף אייך, אַרטור — האָט זי געזאָגט — ווארטען מיט אונגעדולד, מיט אַ פערקלעמט האַרץ.

די קאַרעטע איז צוגעפאָהרען צום שלאָס טאַקי. אַ לאַקאַי איז אַראָפּגעגען און געעפנט דאָס טירעל. אַרטור איז אַרויס פון דער קאַרעטע און גומען די דאַמען. ער האָט זיי געוואָלט אַריינפיהרען אין שלאָס. די אַלטע האָט אַ בליק געגעבן:

— איך דאַנק אייך, באַראָן באַשיאַני! גוטע נאַכט!

ער האָט געדריקט נאָכאַמאָל עלוירע'ס האַנד און געזאָגט:

גוטע נאַכט! גוטע נאַכט!

די דאַמען זענען אַריין אין שלאָס. אַרטור האָט זיך אַרומגעזעצט קאַרעטע און איז אַוועקגעפאָהרען.

די גרעפין ראַדאָצקי איז געהאָלען אויפער זיך, ווען זי האָט געזעהן עלוירע ווייל מיט איהר פוטער גישט בלייבען אויפ'ן באַנקעט. זי האָט אַזוי וואַרט פון דעם הייגשיגען באַל. זי האָט געהאַט, אַז אויף דעם באַל זאָלן האָבען די געלעגענהייט זיך בעסער צו בעקענען מיט דער שעהנער און שליסען מיט איהר אַן'אייביגען בונד. יעצט זענען אַלע איהרע האָפנונגען שוואונדען. די גרעפין מאַקי ליבט אַן'אַנדערן.

זי האָט אָבער נישט קיין צייט געהאַט אַ סך צו טראַכטען דערפון. האָט געבוזט אויפגעמען די געסט.

אַלע זענען געווען פרעהליך און מונטער. דער טעערעסער ווען געגאַסען ווי וואַסער. די געסט האָבען געטרונקען פאַר דעם געזונד פון ריטער גרעפ'ן ראַדאָצקי. מען איז בעזעסען ביז שפּעט, מען האָט געגעסען אונטערגעהאַלטען אויף דעם געסטען אופן.

די גרעפין ראַדאָצקי האָט געזען אַלץ, וואָס איז מעגליך געווען אויהרען איהרע געסט. זי איז געווען פרייגדליך און צו יעדען ליבליכען שמייכעל.

(פערזעצונג קומט.)

אַ מלחמה מיט קראַקאַדילען אין ווילדען אפריקא.

אַ זעלטענע פּאַסירונג מיט 2 ענגלענדער, וואָס האָבען זיך אויף אַ וואונדערליכען אופן געראַטעוועט פון די צייהן פון דער שרעסליכער חיה.

אַ מומחה פון דער דרום-אַפריקאַנישער פּאָליציי, דערצעהלט און אַ לאַנדאָנער צייטונג אַ מאַרנע אויסגעלייגנט. דער דערצעהלער און געווען צוזאַמען מיט אַ אַנדערען פּאָליציאַנט, אַ געוויסען לוירענץ און אַ שוואַרצען אַפרי-קאַנער פּאָליציאַנט אויף אַ אויטאָמאָבילען אַן אַרט. און מאַשאַנע געגעבן.

און אַ געוויסען פרוהמאָרגען, אַרום 5 אויזער, האָב איך און לוירענץ גענומען אונזער מעלוך באַר — דערצעהלט דער פּאָליציאַנט.

מיר האָבען אויף די קאָפּ געטראָגען אונזערע ברייטע העלמען, ווייל אפילו אין דער דאָזיגער פרוהער שעה וואַרומט די זון שוין זעהר שטאַרק.

מיר זענען צוגעשוואָמען בוי אַ אונזעלע און בעת איך האָב געוואָלט צוריק אַרויף און וואַסער כדי צוריקצושווימען האָב איך פּלוצלינג בעמערקט עפּעס אַ געגענשטאַנד, וואָס איך האָב לכתחלה אָנגענומען פאַר עפּעס אַ חילצערנער בעל, אַדער אַ אומגעדרעהטעס שופעל פון די אינגעפלוכטענע אַ „קאַנו", וואָס און געשוואומען שטראָם אָפּ.

לוירענץ האָט אויף מיר געשוואַרט און וואַסער און מיר האָבען זיך געדרעהט, אַז די זאַך בשוועגט זיך אַן. די רולטעגע צו לוירענצ'ן.

איך האָב פערשטעלט מיט דער האַנד די אויגען פאַרן שטאַרקען ליכט פון דער זון, און לאַנג און אויפמערקזאַם זיך אונ'ם געגענשטאַנד און דאָ האָב איך צו מיין פערוואונדערונג דערזעהן אַז עס דער פערוואונדערונג דערזעהן אַז עס די אונפערשענדלעכע זאַך און אַ אַנגע גרויסער קראָקאָדיל, וואָס אויפגעם האָב איך נאָך אין מיין לעבען נישט גע-זעהען.

איך האָב חיך געגומען שרייען אויף לוירענצ'ן אויהם צו וואַרען פאַר דער סכנה. און לוירענץ וואָס האָט געשטעקט בין דער בריסט און וואַסער האָט זיך אומגעקעהרט צו מיר.

עס איז געווען די העלפטע צייט, ווייל בעלד האָבען זיך בשוועגען נאָך אונונגע אַוואַרטיקע פּוסטעס, און וועלכע ס'האָבען זיך געזעהען די גרויזאַמע ווייטע צוהן וואָס האָבען געפלעגט אין זון-לעכט.

מיר זענען געווען אונבעוואַפנט און אין דער גרעסטער סכנה אויפגעפרעסען צו ווערען פון די ווילדע חיות. דער גרויסער קראָקאָדיל האָט זיך אָנגעהויבען אַרויפצוגרעבען אויף אַן אינזעלע, מיר זע

מיר געווען פערלוירען, דאָן האָט לוירענץ געגומען אַ הויפען זאַמד מיט קלוגע שפּוינדלער און אַ וואַרף געטון דעם קראָקאָדיל גלייך אין די אויגען.

פלוצלינג געמאַלט אויף אַ ווייל פאַג'ם זאַמד האָט זיך די ווילדע חיה אָנגעהויבען שרעקליך צו ווערפען און צו פרוי-זען און שנדליך ארייַן צוריק און וואַסער. די אויבריגע 2 קראָקאָדילען האָבען זיך אָבער בעמיהט דורכלאוים אַרויפצוקלעטערען אויף דעם אינזעלע און מיר דאַנקען כסדר מיט זיי געקעמפט מיט אַ פּוסעל זאַמד, וואָס מיר האָבען זיי געשוט אין די אויגען.

אַרום 8 אַוונגער און לוירענץ פון די הויז און דעם דורשט געפאַלען פון די כחות און מיר און אַלען געבלוטיגט מלחמה צו האַלטען מיט די 3 קראָקאָדילען. אויסערדעם האָב איך מיין אַנכשלעמען פרייער אויף וועגל און מיר זענען אַרויפגעקומען פון

לאדזער כראניק.

פערלענגערט דעם טערמין אפצוגעבען זעזאָניעס.

(ב) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט דער טערמין פון אפגעגעבען זעזאָניעס ווערען דער הכנסה אין 1926 זיך געשטרעקט דעם ערשטען מאי. אויף דער אנטערשריפט פון סוחרים-פאראיין, האט די טאכט פערלענגערט דעם טערמין ביז'ן 15. מאי.

אוטזיסטע דאקומענטען פון ראביגאט.

(ג) אויף דער לעצטער זיצונג פון ראביגאט אין בעשלאסען געווארען, אז אין אזן מאג פון ישרער וואר, דינסטאג, דעם 17. דאנענאט-קאנצעלאריע מעלען אויסטיסט אלעטערליי דאקומענטען, וועלכע זיי פאטן שטעלען אויף דער טאגסארדנונג פון דער נעכטיגער זיצונג.

ווער דארף זיך היינט אויז מארגען שטעלען אויף די פאבאר-קאמיסיעס?

(ר) הייט דארפען זיך פאר דער ערשטער פאבאר-קאמיסיע אויף מראנגשא 10 זיך שטעלען די פאבאר-אנגשטרינגע פון יאהרגאנג 1905, וואס האבען מיט א יאהר צוריק בעקומען אנדראשעשעניש און זשען דשניסטרירט לויט די נומערן 1—250, מארגן די נומערן — 500—51. אויף דער צווייטער קאמיסיע אויף זא קצנטא 82 דארפען זיך שטעלען די פאבאר-אנגשטרינגע פון יאהרגאנג 1904 ווארן האבען בעקומען אנדראשעשעניש אלס צייטווייליג אנגעהינגע און זשען דש נומערירט לויט די נומערן 1—4000. מארגען דארפען זיך אויף דער זעלבער קאמיסיע שטעלען די דשרומען פון זעלבען יאהרגאנג די נומערן 6081 — 4001 און די וואס האבען בעקומען אנדראשעניש לויט'ן ארטיקעל 53א פון אומטאו וועגען אלגעמיינע מוליטער-דינסט-פליכט ר. ח. איינצוגעבען שפייזער.

צעהנדליגער אריימע יודישע פאמיליעס

זענען ווידער אמאל געראטעוועט געווארען דורכ'ן „לאדזער טאגעבלאט".

די סוראדיגע גיט פון דער לארזער ירישער בעשלעקרונג, וואס האט מיט עשליכע הרשים צוריק אויפגעוויזען צו זען געליכערט, האט זיך לעצטעס ווידער אנגעהויבען ארויסצוזען מיט איזהר גאנצער גרויל און שארפקייט.

טאג-טעגליך קומען אין רעדאקציע פון „לארזער טאגעבלאט" אונגליקליכע אין האלנגנסלאזע ירען און מיט פערוויינטשמ אויגען בעטען זיי בי אגו חולת. די רעדאקציע פון „לארזער טאגעבלאט" מוט אלין. וואס מ'אין משגליך צו מון, אהן טארראס און אהן שפנטליכען גע פולדער אנגטערוועגנרען מיר דירעקט און די ירישע פילאנטראפישע געזעל-שאפטען, וועלכע טראגען זייער הילף פאר די אוטכליקליכע און נויטטערפטיגע ירישע פאמיליעס.

א בעזונדער קאמיטעט אין דער חילפס אקציע פאר דער ארימער ירישער בע-שעלקערונג אין. דער לארזער ירישער רעזאנגס-קאמיטעט, וועלכער און הע-לער א יאהר צוריק געשאפען געווארען אויפ'ן רוף און אינציאטיוו פון „לאר-דער טאגעבלאט".

די לעצטע טעג אין די רעדאקציע „לארזער טאגעבלאט" ווערען אלאר-מירט געווארען פון אינגגע שוידרליכע פאטען, פון עלטער, לייטען און נויט.

מיר האבען זיך געווענדעט דירעקט צום רעזאנגס-קאמיטעט, פרי נוטש צו פערשטהמען די גרויסע פערשעדענע דורך עפנטליכע בעשרייבונגען און דער צייט-מונג — און א דאנק אנווענדונג אנווייזונ-גען זשען שוין פיל צעהנדליגער ירישע ארימע פאמיליעס געהאלפען געווארען.

א דאנק דער אינערמרליכער ארבייט פון די ה"ה פרעזעס ב. וואסס און די ראטמעגער בערמאן און קראסוצקי, און אינו אויך הייטיגע ווארד געלונגען ארויסצוראטעווען אינגגע ירישע פאמי-ליעס פון דער האפנונגסלאזער לאגע. „לארזער טאגעבלאט" ווענט אויך ווייט-מער פארטזעצען די חילפס-ארבייט ארבייט צום וואוהל און זשען פון דער חילפס-בערעפטיגער ירישער בעשעל-קערונג פון אונזער שטאט.

פארלעזונג פון ד"ר ווייכערט.

ווי מיר ווערען געוואר, וועט דער פארזיצער פון ירישען ארטיסטען-עור-אמן אין פוילען און בעקאנטער עעאטער-קריטיקער ד"ר מ. ווייכערט האלטען אין לאדז א פארלעזונג א. ד. ט.: „די צווייטעאטער-צענטרען אין אייראפא — מאסקווא—בערלין".

דער רעפעראט, וועלכער וועט בע-האנדלען די וויכטיגסטע דערשיינונגען אין טעאטער-לעבען פון די לעצטע יאהרען, וועט זיכער ארויסרופען בעם היגען טעאטער-עולם דעם געהעריגען אינטערעס.

פערשוואונדען א גייסטיג-קראנקע פרוי.

(ג) געלטען פארטאג אין ארויס פון אינהר הויס די 38-יאהריגע פרוי יוטע ארדינאנס פון פאלירניאוא 13. זי אין גייסטיג-קראנק, הייל וואוסט, פרוגעט, פרעגט אל אטשוילע אויפ'ן קאפ.

טעאטער און מוזיק.

פייערליכער שלום-אקט

פון דער אפערן-שולע פון פרוי בראגיסלאווא אלעצקא.

מיטוואך דעם 3. מאי האלב 12 מאר-מיטאג פון אין פוילישען שטאט-טעטשער (פיטשעגאם 63) דער פייערלי-כער שלום-אקט פון די שילערינס פון פרוי בראגיסלאווא אלעצקא'ס אפערן-שולע.

פרוי אלעצקא איז בעקאנט ביי אונז אין שטעט גישט בלויז אלס אנ'ערשע-קלאסיגע צפערן-קינסטלערין, נאר אויך אלס אויסגעצייכענטע פעדאגאגין אויפ'ן געביט פון געזאנג. די צעהנדליגער שי-לערינס, וועלכע האבען שוין געענדיגט פרוי אלעצקא'ס אפערן-שולע מערנטען הייגט צו טאג אנ'גענעזעהען ארט אין דער שדאטער-הייל. אויף דעם זונטאג-דיגען קאנצערט וועלען די פרוי אלעצ-קא'ס שילערינס אויספירען די שענסטע פראגמענטען פון די אייראפעאישע אפערן, ווי „קאוואלעריע רוסטיקאנא", „פויסט", „דרובאדור" א. אז. ו.

„אזאזעל" אין פילהארמאניע.

די פארשטעלונגען פון קליין-קינסט-טעאטער „אזאזעל" ווערען אונגאיפהער-ליך מיט גרויס אנאנאמ. דאס צוהלעזע-לע פובליקום, וואס פולט אן ישרעל אזשער דעם „פילהארמאניע"-זאל געטט אויף דעם 4-טען „אזאזעל" = פראגראם מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

די פארבעריטונגען צו עפענע דעם יודישען טעאטער.

די ידיעה, אז דער בעקאנטער אר. פיסס ה' פאליאקאו ארגאנזירט א טרופע פאר א יודיש טעאטער אין לארז, האט אין די ברייטע קרייזען פון יודישע טעאטער-עולם גשטאלט א דערפרייטע-דען אינדרוק.

די פארבעריטונגען צו עפענען אין „סקאלא" א יודיש טעאטער נעהען אז מיט פיל ענערגיע און פרייטאב הויבען תיפען זיך שוין אן די פארשטעלונגען.

יוליוס אדלער איז בוענאס-איירעס.

אין דער בוענאס-איירעסער יודישער צייטונג „די פרעסע" פון 6 אפריל, וואס איז נעכמען צו אונז אנגעקומען, לעזענען מיר:

הייגט 7 פריה קומט קיין ב. איירעס מיט דער שיף „לוטיציע" דער בעריהמ-טער יודישער שוישפילער יוליוס אדלער, וועס וועט אויפטרעטען אין טעאטער „אפאר".

יוליוס אדלער האט א לאנגע צייט אקטואירט אין אמעריקע, לעצטענס איז ער געווען אין פוילען, וואו ער האט אפגעהאלטען שטורמישע פרעלגען מון דוקא מיט בעסערע פיעסען, ווי טאלערס „הינקעמאן" א. א. מיר ווילען האפען, אז פ'וועט אדלער'ן אפשאצען אויך אין בוענאס איירעס און ער וועט פון אונז הנאה האבען, פונקט ווי מיר פון איהם. הערענדיג פון דער ווייטענס ווענען יוליוס אדלער'ס מערדיגסטען פארן יו-דישען טעאטער, ערלויבען מיר זיך אין נאמען פון אונז, אונזערע לייענער און טעאטער-בעזוכער איהם צו ווינשען—ניט קיין טעאטערדיגען „ווילקאמען", נאר א יודישען „ברוך הבא"!

פילהארמאניע

גאסטשפיל פון יודישען וואר שעווער מיניאטור-טעאטער

אזאזעל

היינט מיטוואך, 9 אוועגד צום 5-טען מאל איז לאדז

4 דאס גרויסע פראגראם 4

קאנפערענסיע: ד. גאדיק

עס נעמען טייל: אלא ליליט, לוריע שפיגעל, ר. וועלנער, ש. לאנדוי, י. סטרו-גאטש, י. מאנסדארפ, נ. מעלניק, מ. פאטאשינסקי, ח. פאגנאנסקי א. אנד.

קינסטלערישע לייטונג: שטא ארציטעוויטש | רעזאגראט. לייטונג: מרץ קליינמאן,
לישעראריש לייטונג: משה בראדערזון, | כאריעגראפיע: אלא ליליט,
מוזיקאלישע לייטונג: הענעך קון. | דירעקציע: י. דאנציגער.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

בעמערקונג: דאנערשטאג און פרייטאג ווערט נישט געשפילט שבת, 4 נאכט. דאס גרויסע פראגראם 4 און 9 אוועגד —

ווי זעהן אויס די עקספארט-מעגליכקייטען פון לאדזער מאנופאקטור קייז פארטוגאל?

פארטוגאל סעו ווערען א גרויסער אפנעהמער פון לאדזער טעמסטיל-סחורות און פון אנד. פוילישע אויסארבייטונגען.—די איינציגע מניעה איז דאס. וואס עס איז נישטא סיין האנדעלס-טראמטאט. — אט די מניעה מוז דורך דער רעגירונג בעזייטיגט ווערען.

(:) דער בעקאנטער לארזער אינדזי-מריעלער ה' א. י. ברזשעזשינסקי, וועלכע האט א לאנג-יאהריגע ערפאהרונג אויפ'ן געביט פון עקספארט, און וועלכער האט לעצטענס זיך בעשעפט מיט די אינדיס-טריעלע פערהעלטנישען אין פארטוגאל, האט אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון „לארזער טאגעבלאט" אנבעגעבען א ריזה אינטערעסאנטע בעמערקונגען וועגען די עקספארט-מעגליכקייטען פון טעקסטיל-סחורות, בעזונדערס פון טעקסטיל-סחורות, פון פארטוגאל. מעגליך אויך קיין שפאנ-שען:

פארטוגאל, וואס האט א קלימע צוזאמען טעקסטיל-פאבריקען מיט אומפארטרעטען טעקסטיל-סחורות פון אומטאליען, מעש-לא-סלאוואקען און אנגלאנד. ווי ס'אזו ה' ברזשעזשינסקי'ן געלאנגען אויסצו-פארשען דעם דארטיגען מארק, זעהען די לארזער טעקסטיל-סחורות צוגעפאסט פאר די פארטוגאלישע קאנסומענטען און זענען אויך קאנקורענץ-פעהיג מיט די אנדערע אויסלענדישע טעקסטיל-סחורות.

די איינצעלנע מניעה פארן עקספארט פון פוילען איז דער הויכער צאל אויף פוילישע סחורות, וואס בעטרעפט 4 מאל אזוי פיל ווי דער צאל אויף אנדערע אויסלענדישע סחורות. דאס שרעקט ווך דערמיט, וואס צווישען פוילען און פארטוגאל איז בין אזט נישט אבגע-שלאסען געווארען קיין האנדעלס-אפטאט. לעצטענס האט זיך ה' ברזשעזשינסקי געשטעלט מיט א מעטאריאל וועגען דעם ענין צום האנדעלס - מינוסטער קוויאס-קאווסקי, קאפיטאן פון'ם מעטאריאל זע-גען אונטערגעשיקט געווארען צו די שפא-נישע און פארטוגעזישע קאנסולען און וואדשא. אונ'ם מעטאריאל איז אנגעווי-זען געווארען אויספיהרליך אויף די עקס-פארט-מעגליכקייטען פון פוילען מיט פארטוגאל נישט בלויז פון טעקסטיל-סחורות נאר אויך פון קוילען, האלץ, צוקער, פערטיגע מעבעל און מאשינען.

פארטוגאל איז זעהר ריך אין פערשי-דענע פראדוקטען און מען קאן פון דאר-טען ברענגען אחער אויף גוטע בעדינ-גונגען קאלאניאל-סחורות. אזוי, למשל, אינפארטירען פון דארט די פראנצויזען כארדינען, וועלכע זיי פאטען דאן אין שעלטען מיט פראנצויזישע אנווייזונ-גען און שיקען פיל פאבריקאנטען דער נאר צער וועגען אלס פראנצויזישע סארדינען.

מען קען אויך פון דארט ארייגפיהרען פאטערנצען, וואס מאכען אים פיל בולינער, ווי די אינטאלישע אין זענען אויך בעסער פון די לעצטע. דשמעלט-לען קאן מען פון דארט אתרפרענען פראפעסס.

פארטוגאל גופא האט א בעשעלקער-נג פון 6 מיליאן אינוואוינער, דאס קליינע לאנד האט אבער פיל קאלאניעס מיט א בעפעלקערונג פון 14 מיליאן אינוואוי-נער, וואס געפינען זיך אין א גומער מא-טעריעלער לאגע און קענען זיין גוטע געווענדעט מיט א מעטאריאל אין דער פערבינדונגען.

אין דער בעקאנטער לארזער אינדזי-מריעלער ה' א. י. ברזשעזשינסקי, וואס האט א לאנג-יאהריגע ערפאהרונג אויפ'ן געביט פון עקספארט, און וועלכער האט לעצטענס זיך בעשעפט מיט די אינדיס-טריעלע פערהעלטנישען אין פארטוגאל, האט אין א געשפרעך מיט א מיטארבי-טער פון „לארזער טאגעבלאט" אנבעגע-בען א ריזה אינטערעסאנטע בעמערק-ונגען וועגען די עקספארט - מעגליכקי-טען, בעזונדערס פון טעקסטיל-סחורות, פון פארטוגאל. מעגליך אויך קען שפאנ-שען:

פארטוגאל, וואס האט א קלימע צוזאמ-ען טעקסטיל-פאבריקען מיט אומפארטרעטען טעקסטיל-סחורות פון אומטאליען, מעש-לא-סלאוואקען און אנגלאנד. ווי ס'אזו ה' ברזשעזשינסקי'ן געלאנגען אויסצו-פארשען דעם דארטיגען מארק, זעהען די לארזער טעקסטיל-סחורות צוגעפאסט פאר די פארטוגאלישע קאנסומענטען און זענען אויך קאנקורענץ-פעהיג מיט די אנדערע אויסלענדישע טעקסטיל-סחורות

די איינצעלנע מניעה פארן עקספארט פון פוילען איז דער הויכער צאל אויף פוילישע סחורות, וואס בעטרעפט 4 מאל אזוי פיל ווי דער צאל אויף אנדערע אויסלענדישע סחורות. דאס שרעקט ווך דערמיט, וואס צווישען פוילען און פארטוגאל איז בין אזט נישט אבגע-שלאסען געווארען קיין האנדעלס-אפטאט.

לעצטענס האט זיך ה' ברזשעזשינסקי געווענדעט מיט א מעטאריאל וועגען דעם ענין צום האנדעלס - מינוסטער קוויאס-קאווסקי, קאפיטאן פון'ם מעטאריאל זע-גען אונטערגעשיקט געווארען צו די שפא-נישע און פארטוגעזישע קאנסולען און וואדשא. אונ'ם מעטאריאל איז אנגעווי-זען געווארען אויספיהרליך אויף די עקס-פארט-מעגליכקייטען פון פוילען מיט פארטוגאל נישט בלויז פון טעקסטיל-סחורות נאר אויך פון קוילען, האלץ, צוקער, פערטיגע מעבעל און מאשינען.

פארטוגאל איז זעהר ריך אין פערשי-דענע פראדוקטען און מען קאן פון דאר-טען ברענגען אחער אויף גוטע בעדינ-גונגען קאלאניאל-סחורות. אזוי, למשל, אינפארטירען פון דארט די פראנצויזען אין אין דער פראנצויזישע מאדע געמאלט א „סי שבירך", אנ'ארקעסטער האט אפגעשפילט א מארש און עולם האט געלעגט צוגעל גאנ-צוגעל. עס זענען געגעבען געווארען מעהר רשיון סחורען געלר.

מצד דער ירישער קהלה זענען אנוועזנ-ענד געווען אויף דער פייערונג די פרנכים אלי' קארא און איטשע מאיר וואדרזסלאווסקי, ווי אויך סעקרעטאר ה' נאדעל. אלע האבען זיי געלעגט צו א צי-געל און אונ'ם נאמען פון דער קהלה האט ה' קארא מברר געווען 200 זל. א חוץ דעם האט ישרער פון זיי געגעבען פרוואצ-שפענדען. ס"ה אין געפאלען העלער 4000 זל.

די פייערונג האט געדויערט ביז 6 פארנאכט.

שטרייק ביי די לוין-וועבער.

אויף א גרויסע פערזאמלונג, וועס איז פארגעקומען נעכטען דעם 3. מאי, איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א שטרייק פון די וועבער, וועס ארבעטען אויס הייגאניע-שיכער.

באנפעט לכבוד נתן ביסטריצקי.

איינגעאָרדענט דורכ'ן יודישען ליטעראטען- און זשורנאליסטען-פעראיין איז לאדז.

(:) מאנטאג אוועגד אין אין זאל פון ה' גרודלר'ס רעסטאראן פארגעקומען א באנקעט לכבוד דעם לובען גאסט, וואס מיר האבען הייגטיג וואר אין לאדז, דעם פעזאוסטען העברעאישען שרייבער שטעלער נתן ביסטריצקי, אינגעפאר-דרייגען הייגען ירישען ליטעראטען- און זשורנאליסטען-פעראיין.

צום באנקעט זענען געקומען פער-טרעטער פון דער לארזער ליטעראטישער און זשורנאליסטישער משפחה, ווי אזך אינטעלעקטועלע געסט, אין א צאהל פון 20 פערזאן.

רעדאקטאר ישראל קאהאן האט גע-עפנט דעם באנקעט אין נאמען פון דער פערוואלטונג-פעראיין און זשיר-נאליסטען-פעראיין, מיר האבען אויבערגעגעבען דעם פארזיץ דעם דיכטער יצחק קאצע-נעלסאן, וועלכער האט בעגרוסט דעם חשוב'ען חבר פון ארץ ישראל און א גלעצענדער רעדנער.

מיר, יודישע שריפטשטעלער און זשורנאליסטען אין לארז, — האט דער פארזיצער אנגעהויבען — בעגעגענען דא הארצינג א ווארעמען חבר, וואס קומט פון א ווארעם שטיקעל ערד אויף גאטס וועלטעל, מיר נוטען א פרעהליכען שלום-עליכם דעם מאלאנטפולען נ. ו. ביסטריצקי פון ארץ ישראל. מיר זענען דא נישט מי יודע ווען, נאר מא-מער וואוגערט זיך ווער פון אונז, וואס-דערט איהם דוקא די גרויסע צאהל פון די אנוועזענדע, א מזל-ברכה אין ארייז אין לארזער ליטעראטען- און זשורנא-ליסטען-פעראיין, מיר האלטען זיך מאקו נישט גרויס, נאר בי א געלעגענהייט קאנבמאטירען מיר א פאקט: מיר פער-געסען אנ'ארט אין לארז, בי גרודלר'ס לעצטע געדעקטע טישען זענען מיר עס בעשטענדיגלעך!

מיר מאכען זיך אויך נישט תמ'שוש-טע, מיר ווייסען אלע ביסטריצקי'ס מעלות און גרויסע פערדינסטען אין אנ-זער יעצטיגען אויפלעבונגס-פעריאד, מיר שטעלען זיך אבער אויף זיי האט מאל נישט אב. די יודישע שרייבער און לארז בעגעגנען דא ביסטריצקי'ן דעם שרייבע-שטעלער, דעם קינסטלער אין דער שרייב אגמער: דעם קינסטלער פון ארץ ישראל

ארץ ישראל, דאס לאנד, וואו יודען געטען זיך צו ארבייט, וואס עס בעווייזען זיך מאזאלעס אויף יונגע געזונדע הענד — זאל זי זיין געבענשט! א יודישער שרייבער בעגעגענען זיך אבער נוט מיט דעם קולט פון ארבייט אלין אהן א פער-ספעקטיוו פון גרויסע קולטור- און שאפענס-מעגליכקייטען. געהיים זענען א סך מאל עגטשטאנען ספקות אפילו בי א בעטערן פון אונז, צי וועט ארץ ישראל אונז געבען א חוץ א יודיש געאקערט פעלד נאך עפעס... עפעס זענען אונזע-רע גרולים, א גרעסערע צי א קלענערע גרול, קומענדיג אהין, שווער געווארען, אנטשווונגען געווארען, צו אויבערגעטיט די זעלבע חכמה פון יענער זייט ים... אזוי ווי עס וואלט זיך „אבגעטון" פון זיי די שלינה. מיט זיך מאכו לייכטער עס עס אב. ביסטריצקי: אז אויסגעוואקסען אין ארץ ישראל, דעם אמת'ן כח-יצירה האט ער בעקומען דארטען. פאר אונז אין עס טעהר, ווי א מרייסס, א יודישער שרייבער האלט מאקו: שטארק פון א רב-לע פערגאנגענהייט, די פערגאנגענהייט אבער דארף נישט ווערען אבגעהאקט, זי דארף זיין מיט א המשך. דער רויטער פלוס-פארעם פון שאפען דארף זיך גושט אויפערדייסען. א שענער געלטען אין נוט נעגנג, דער הייגט דארף אויך זיין א שעה גער אין מען דארף זיך אויך ריכטען, הא בען אויסזוכטען אויף א שטעגעם מארגען. אין ארץ ישראל איז עפעס אזא אמאל אויפגעטון געווארען. ס'אין אבער נישט געווארען פערענדיג, די חתימה פון תנ"ך אין נאך נישט געשען. וואו א יוד שטעלט א פון דארף זיין ארץ ישראל. פה יצירה, א יודישער, דארף האבען ארץ ישראל'ן אויך וואלט וועלען, אז די חברים זאלען מיר פערשטעהן, איך בעגוג זיך דאס מאל מיט דעם וואס ארץ ישראל נישט, ווי מיט א נאמען. פון ז'לאר, נאר ווי מיט א בעגריף, און אלס אזעל-לער האבען מיר אין אגזשר טויזנער-ר יאהרינג לעבענסנעשיכטע געהאט א כך ארץ ישראל'ס. חארב, וואו נאר דער יודי שער געניוס האט געשאפען, אין געווען ארץ ישראל. זיי זאגען גע מא! איך זאג: ארץ ישראל! א ירושלים דליא אין אויך א ירושלים, א פומפריתא אין בבל אין בסעם אזוי, ווי זי וואלט זיין אין לאנד בגען. פערפאלען ווערען אויף ווייטע, ברייטע כמעפעס פון רוסלאנד, צי אינטערגעהן אין א קולטור-צענטער, ווי פאריז, אין א זינר, אין דער יודישער נאם, הגם אנ'ענגע אנ'ארינע, דארט ווערט מען נישט פערפאלען, דארט געהט כען נישט אונטער, אין דער יודישער נאם אין ארץ ישראל. דער ווע פון יו-דישען קינסטלער פינדט צו דער יודי-שער נאם. דער בעסערער שריפטשטעלער געהט אהין מיט'ן פולען בעוואוסטזין, דער מאלער, דער מוזיקער בלאנדזעט נאך על פי רוב דערגעהנגטערן זיך אבער א סך מיט אלא ילעים, זיי מא-לען אומזעגען, זי זינגען אבער, זי בע-וויזען זיך אנ'ם יודישען געביט אין בעפרוכטפערען אויגער דעם צהייטען. בוידע בעקומען א תיקון. מיר בעגרוסען הארצינג ביסטריצקי'ן דעם קינסטלער, וואס קומט פון אנ'ארץ ישראל, דארט, וואו מען לאזט בלייבען אנ'ם זפרון פון רי אנטוילנעה-מער.

די נעכטיגע פייערונג אין דער שוהל „באר מרים".

(ג) געלטען 10 פריה האט זיך אויף גי-זי-זעזשוטסקע 18 (נומער'ס ראיאן) אנ-געהויבען די פייערליכקייט פון לעגען דעם גרונדשטיין צום אויפבו פון דער וויטמער-גאלעריע בי דער שוהל „באר-מרים".

צו דער פייערונג זענען געקומען פער-שטעהער פון מעהרערע לארזער ירישע אינסטיטוציעס, ווי אויך א ריזה אנגע-הענגע ירישע בורגער פון אונזער שטאט.

די מיטגלידער פון שוהל-קאמיטעט, ה"ה פרנס מ. פלאטקער, מ. קליין און גאלהערש האבען געפיהרט דעם פארזיץ בי דער פייערליכקייט; דער ערשטער האט בעגרוסט אנ'ם נאמען פון „מזרחי" דעפ. משה העלמאן, וועלכער האט אויך מגדר געווען 300 זאמטס פאר דער נייער שוהל; אנ'ם נאמען פון „בית מחסה לזקנים" האבען בעגרוסט די ה"ה גראה-מאן און ס. קליין; עס האט אויך בע-גרוסט א גבאי פון ווילכער שוהל, א פאר-שטעהער פון דער מזרחי-יוגענד, ה' אסט אנ'ם נאמען פון שוהל-קאמיטעט האט געגרוסט וועגען דער בעדייטונג פון אויפ-גוי פון א מקום-קדוש דער יאנגאווער פרנס פלאטקער און קליין.

בינו לפיגו אין דער עולם געסט גע-ווארען גרעסער, עס איז אנגעקומען א רעזאלטער עולם אלעקסאנדרער חסידים יהשן פון נייער'ס מארק און מעהרערע פערטרעטער פון אונסטיטוציעס און חברות. דער צעשטל בעגרוסער איז גרע-סער געווארען און — עס האט זיך אנ-געהויבען דאס פייערליכקייט לעגען די צי-געל פון דער געבוירע.

דעם ערשטען ציגעל האט געלעגט דער יאנאווער רב. דער חזן ה' הערש דוד צוקער האט געמאכט א „סי שבירך", אנ'ארקעסטער האט אפגעשפילט א מארש און עולם האט געלעגט ציגעל נאך ציגעל. עס זענען געגעבען געווארען מעהר רשיון סחורען.

מצד דער ירישער קהלה זענען אנוועז-ענד געווען אויף דער פייערונג די פרנכים אלי' קארא און איטשע מאיר וואדרזסלאווסקי, ווי אויך סעקרעטאר ה' נאדעל. אלע האבען זיי געלעגט צו א צי-געל און אונ'ם נאמען פון דער קהלה האט ה' קארא מברר געווען 200 זל. א חוץ דעם האט ישרער פון זיי געגעבען פרוואצ-שפענדען. ס"ה אין געפאלען העלער 4000 זל.

די פייערונג האט געדויערט ביז 6 פארנאכט.

שטרייק ביי די לוין-וועבער.

אויף א גרויסע פערזאמלונג, וועס איז פארגעקומען נעכטען דעם 3. מאי, איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א שטרייק פון די וועבער, וועס ארבעטען אויס הייגאניע-שיכער.

יעקב פראנק.

(ענדע פון זשע 4).

גודעקען. אזוי הי קהלת זאגט אבער „שומר מצוה לא ידע דבר רע", איז עס א חוב, צו עסען מצה אין דער ערשטער נאכט פסח, אפילו ווען מען קען אין די אנדערע טעג פסח גישט עסען קיין מצה און וויל מיר היטען די דאזיגע מצות, האבען מיר דעמאלס גישט קיין מורא אזר קיין שום סכנה.

א גר טאר גישט עסען מוג'ם „קרבן פסח". מאר וואס לויט הי הלל זאגט, איז א גר הי אינער האט קומט צוריק אין א קבר, וועלכער טאר גישט צוקומען צו קיין השלגקייט, הי לאנג ער האט זיך גישט געוואשען און געוואר ביז זוגען - אונטערגאנג. א שקר טולט איז אויך, אז דער רמב"ם האט געזאלט מתיר האכען מענשען-בלוט. ווייל דער רמב"ם אסר"ט אפילו ארונטערצושלינגען דאס בלוט פון אנ'אינגעגעם אתן.

ביז צום 10-טען סעפטעמבער 1759 האט זיך דער וכוח אוטעקגעצויגען — און ווען פראנק האט געחתרט, אז דער וכוח האלט שוין בצם סוף, איז ער אלין מיט'ן רעשט פון זיינע אנהענגער געקומען קיין לעמבערג, און דאס אנקומען זיינס איז געווען הי פון אנ'אריינגמאלישען קעניג, ארומגערינגלט מיט רייטער און וועגעגער מיט וויבער און קינדער, מיקולסקי האט דערוויל געלאזט בעקאנט מאכען אין אלע קירכען, אז נאכ'ן ענדיגען דעם וכוח וועלען זיך אלע פראנקיסטען שפר'ן דעמיי האט ער אויך געגעבען אנ'אנצוהערעניש, אז יעדער קריסט וועט דארפען בעשטייערען זיין גדבה מאר די נייע רעליגיאנס-ברידער, וועלכע זיינען אויסגערויבט פון די יודען.

הי אזוי דער „וכוח" האט זיך געענדיגט, איז דער „שו"ת מים חיים" (זישע-מיר, תרי"ז): „אבותינו ספרו לנו, כי זה הגאון היה חבחר לחתוכה לפני נשיכים שלשונים, שרי המדינות והגמונים, בעזר שדי ברוב חכמתו, עד אשר השרים תמהו על גודל תבונתו, ויהללוהו לאמר, אין זה כי אם רוח אלהים נוטשה בקרבו".

דאנעבען דערצעהלט דאס אפיציעלע פראטאקאל, אז נאכ'ן ענדיגען דעם וכוח האט פראנק גע'דרשג'ט אין דער קירכע וועגען דעם גרויסען זיג כון זיינע מענשען. דערנאך האט גישאף מיקולסקי ערקלערט, אז די פראנקיסטען האבען געזיגט אין אלע זייערע פונקטען, חוץ אין דעם פונקט וועגען „עלילת דם". וועלכער דארף נאך אמאל בעהאנדעלט ווערען פון'ם קאנסיסטאריאל-געריכט אויסער'ן מאריזיך פון'ם מאפסטליכען נוגיציוס. דעביי טאר מען גישט פערגעסען, אז דער בעוואוסטער ר' ברוך מארן יון איז געווען א חשוב גיי קאנצלער בריהל און דער שתדלן ר' יעקב זעליג איז גע-ווען א גאנץ יאהר אין רוים, ביז ער האט אהיימגעבראכט א שריפטליכע ערקלערונג פון קארדינאל גאנגאנעלי (דעם שפעטערען פאפסט קלעמענס דער 14-טער), אז „די בלוט-בעשולדיגונג געגען יודען איז א מערברעכערישער עניין, וועל-כער כוט מעהר שאדען צו קריסטען ווי צו יודען". פון דעסוועגען זענען באלד דערנאך פארגעקומען עטליכע בלוט-בלבוים מיט מעראורטיילונגען פון די בעשולדיגטע יודען, ווייל די ריכטער האבען געגלויבט פראנק'ס ערקלערונגען און זיי האבען גישט געוואלט קוקען אויף דער מיינונג פון קארדינאל גאנגאנעלי.

דער וכוח האט זיך אנגעהויבען ביי דער אנהעזענהייט פון 40 רבנים און 13 פראנקיסטען. אזוי הי די געשיכטע האט זיך אבער אויעקגעצויגען קארגע דריי חדשים, זענען זיך צוגוייפגעפאהרען אין לעמבערג מענשען פון גאנץ פאדא-ליען, ספעציעל פראנקיסטען. איז ביים סוף פונ'ם וכוח אויסגעבראכען א מגפה צווישען פראנק'ס אנהענגער, פון וועלכע עס זיינען דעמאלס מינדעסטענס זעכציג פערשוין געשטארבען. האט פראנק איז-עסען א גאנץ יאהר אין רוים, ביז ער האט אהיימגעבראכט זיך די מעהרסטע פראנ-קיסטען גאשויפ. פראנק אליין האט זיך א ביסעל נעקוטענקעלט מיט זיין שמד. האט איהם מיקולסקי גלאט אזוי (דעם 7-טען סעפטעמבער 1759) צוגע'שמד'ט און ער האט איהם אויך ערלויבט, ארויס-צומאהרען קיין ווארשא, וואו ער זאל זיך ענדגילטיג שמד'ן מיט'ן קעניג אלס „קוטשער".

(דאס וויטערע קומט).

פון איין פאפיראס'ל בין א צווייטען.

אינטערעסאנטע סצענע אין ענגלישען פארלאמענט.

בעת דער דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט ווענען דעם בודזשעט איז געשעהן פאלגענדער אינטערעסאנטער פאל:

דער פינאנץ-מיניסטער טשערטשיל האט ערקלערט, אז דעם נייעם שטייער אויף פאפיראסען וועלען דעקען נאר די איג'-דוסטריעלפר און גישט די רויכערער. דערויף איז דער ארבייטער-פיהרער סנאו-דען, פינאנץ-מיניסטער אין מאקדאנאלד'ס ארבייטער-קאבינעט, ארויס מיט א רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט:

— די ערקלערונג פון דעם פינאנץ-מיניסטער איז גישט ריכטיג. איצט, ווען אנ'ארבייטער רויכערט א פאפיראס'ל, לאזט ער ארויס דריי מאל דעם רויך צו זיין אייגענעם פערגעניגען און 17 מאל צו דעם סערגעניגען פון הייגשטען עשערטשיל".

דאן איהם ארויס סנאודען פון זיין קעשענע צוויי פאפיראס'לעך און וועזט:

— אט די דאזיגע איז פאבריצירט געוואָרען פאר'ן אבשטיסען דעם בודזשעט און די צוויטע — נאך דער אבשטימונג.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער צווייטער פאפיראס איז מיט א דריטעל קירצער ווי דער ערשטער.

טשערטשיל האט דערויף גערגישט גע-קענט גנטפערן. ער האט נאר געפרעגט מ'זאל שליטען די דיסקוסיע...

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאלגענדע טעג!

פאר דערוואכסענע און יוגענד!

„דער גנב פון באגדאד"

(Złodziej z Bagdadu)

מיט Douglas Fairbanks אין דער היפטראלע.

Zaginął

weksel wyst. przez M. Brenera na zlec, A. Izbickiego, Ogrodowa 8 na sumę zł. 200 pł. dn. 10|V 1927 r. w Rychwałach u Arbusa. Weksel unieważniam. Zastrzeżenie zapewnione.

עלטערן!

פאר 3 זלאטיס אוואך

ווערט געלערנט מיט קינדער, וואס לערנען אין פאלקס-שולען: חומש, רש"י, נ"ך, משניות, גמרא, תידות, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברע-איש, און יודישע בריף זעלבסט צוזאמענשטעלען, דורכן בעוואוסטן ארשאדאקס. העברעאישען לעהרער

י. ד. ראזענפעלד פל. וואלנאשטשי 6

קומט אפיציעל רעכטס 2 שטאק.

ס'ווערן אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן.

„א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג!"

„ערפאלג גאראנטירט"!

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פיעטרי-קאווער 17? ואמרת אליו, זאלסט דו איהם זאגען, אז אין דעם ביורא פיעטרי-ראווער 17, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אוסטאו געהויסענהאפט ערלע-דיגט אלערליי ביטעס, מלאווזלעם זא-בעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אד-וואלאניעס, רעמורסען — חענען מאנ-צעסיעס, פעלטער אין קאמיסאר.-זשאנדו, ביטעס אין אלע פאליציי-בעצירקען, שות-פות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דארא-וויזנעס, קארנע ספראווים, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

שנעל, רעיעל און ביליג!

מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט

פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

Pryszcze i wągry

usuwa Hydronal Zalecony przez lekarzy. Zł. 8.— Dr. Caspary & Co., Gdańsk. 1632

פאר 3 זל. ליכט אין שטוב

עלעקטריש-קען יעדער בעקומען אויסצוצאה-לען וושכנגליך פאר יעדען פ.

פ. לעווין,

קאנסטאנטינער 58,

פראנט-געוויל.

בעט. עלעקטרישע לאמפען און גאז-שאטעקע מיט 25% ביליגער פון צענניק.

קאנצעסירט דורך דער לאדזער עלעקטראניק.

Chorzy na cukrzycę

otrzymują bezpłatnie dokładną broszurę Nr. 10. Dr. Hugo Caro, Sp. z o. o. Gdańsk.

אין וואס שטעקט די געהיימניש פון אייביגער יוגענד?

פארוואס

איז די פאריזערין א ב'חג'עוריגע פרוי אין באלזאק-עלטער אין דער צייט ווען א פוילישע אין דעם זעלבען עלטער האלט זיך שוין פאר א מיואש'דיגע?

דערפאר,

ווייל יעדע פאריזערין בענוצט דעם רעפשוגגס-מיטעל

COSMOPOLIS

וועלכער ערפרישט דאס פנים, די הענד און דעם קערפער און וועלכע פערוואנדעלט זי אין א יונגע פרוי פול מיט רייץ, אין געגענזאץ צו אונזערע פוילישע פרויען, פון וועלכע נאר איינע אויף צעהן זאגרגע וועגען זיך צו האבען שכענדיג אונטער די הענד דאס דאזיגע וואנדערבאר היגיעניש מיטעל.

מאסמאפאליס גיט די הויט אנ'אונפערגלייכליכע עלאסטישע און צערטליך פאמעטענע גלאטקייט.

מאסמאפאליס דאס איז גישט קיין קרעם. מאסמאפאליס דאס איז גישט קיין פאסטע צום פנים.

מאסמאפאליס איז א גאנץ נייע און ביז אהער נאך גישט געוועזענע זאך.

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף איינער רעכנונג ווערט גרוואונשען.

Roman Włodarski, Warszawa, Lubeckiego 5

הויפט-סקלאד אויף פוילען:

צו בעקומען אין די אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריעס. פרייז זל. 2.50 פאר א שטיק. אין פאל ווען מען בעקומט גישט דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד פאר פוילען. אויסוועדטיגע ווערט צוגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס זל. 2.75 אדער 3.25 פאר נאכנאמע. הויט זיך פאר פעלשונגען!

ביליג און גוט!

סאפארט-מאנטען	58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שטאק, מאטראץ	65.— „
פעלד-בעט מיט העלדעך הויס ארבעט ברוין	15.— „

פארערט איבעראל!

די גאראנטירטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע

„PALMA-PATENT"

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85

הורט. פאר רעי'ריקטע גאראנטירט. דעטאל.

יעדער איינציגער האט זיך איינערציינט, אז מאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייי-מאשינען, גארדעראבען א.ז.וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילצמאן

נארוטאוויטש 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-בטעלב (פריה.-וואוינ.) שטנקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג ספרש. בענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. H. LEICHTER

קאנסולטאנטינער 9, רוג זאכאדניא

טעל. 49-66.

צאהן-כירורג

מפצע. פון כירורגישע קרענקהייטען הי שטשעני-קעס, נומענס, דושענפלעס, צאהן-פיפטולעס א.ז.וו.

יעמאנ שן פון 1½-5 און פון 8-9 עו. זונטאג 2-11.

וויכטיג פאר דאמען!!!

מאכט איך די אלגעמיינטע דאמען-הויטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די אלטעסטע הויט איבער-ארבעטט איך אויף גענאלין נט. גיבט אן די אדרעס:

23 זאוואדזקי 23

אין הויף, 2-טען אטגאנג, לינקס פארנער.

ווערען געמאכט זאדענע, שארוי מיט זיידע אויך פיל-הויטען אין אלע פארבען אין מעגנעטער

„TOLA" זל. אויטפיהרונג

צום 7 נאר פאר

ליעבט דעם נייעם שפאנענדען ראמאן „נאלד, בלוט און פרויען"

אבאנאמענטס-פריין: פאר 8 חודש אין פוילען 5 זל., אין פרעמקרייך און בעל-גיען—20 פרענק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.

אגאנסען-פריין: פאר א מיליאנטער-שורא פאר'ן מעקסט 16 גרשען, פרעטאג 24 גר., אין מעקסט 49 גר.ק. ון פון פאר אויסלענדישע אגאנסען 100% שטארער אויפאר דער שטאט—מיט 50% שטארער. א פרא, מר

Redaktor-wydawca: E. Bambrowski. Tłoczna E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.

נעשמאקפאלע דרוק-זאכען

אין עלעגאנטער און איינפאכער אויספיהרונג

קאטאלאגען, רעכנונגען, בריעפבוינען,

חתונה-קארטען,

קווארטען, פאסטקארטען א. ז. ו.

ליפערט פרייזווערט און שנעל

די בוכדרוקערייען פון

ע. מ. האמבורסקי

פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47.

טאדעס-אנצייגען (סלעפסידרעס)

ווערען אין פערלויף פון 1 שעה אויסגעפערטיגט אין אויס-געקלעבט אין דער שטאט.

Czerwoność nosa

Czerwoność twarzy i policzków usuniecie przez stosowanie Sanguirolu, Zalecony przez lekarzy. Cena dozy zł. 6.50. Dr. Caspary & Co., Gdańsk.

דער בעוואוסטער קאליגראף

ל. בערמאן

42 נארוטאוויטשא 42

(דזיעלנא) זל. 3

נעמט אן שילער אויף אויס שעהן לעקצע און שנעל שרייבען אין לערג 15,1 עס

א מעבעל צימער

צו פערקאופען וזכאדניא 29, זל. 3.

ליגט צו פערקאוף.

1867

„לוך" („Ruch")

זל. ל. ראסאלאווזקי

אלע מאגאזינען אין פאלען

פאפיראס

לאדז, פיטרקאווסקע 8 יצחק!